ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

П(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй
о Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 41 (6231)
ФЕВРАЛИИН 28
СРЕДА
1951 он.

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

…тийна хүдэлмэриин шэнэ дэбжэлтэ туйлаха

…хэдэн үдэрһөө — мартын …ударын, Кяхтын, Бичурын, …тайн. Зэдын ба Ториин ай… аймагай партийна конфе… …уд нээгдэхэнь. ВКП(б)-гэй … ба айкомуудай шиидхэбэ… …оор, ээлжээтэ партийна …нцинүүд республикын бүхы …удта март һарын турша соо байна.

…тийна конференци хадаа …а организацинуудай ажа… …да шухала событи мүн. Мү… …лагдахаяа байгаа ээлжээтэ …а конференцинүүдэй удха… …е коммунистическэ байгуу… … бүхы һалбаринуудта пар… …организацинуудай үмэнэ … ехэ ба орёо зорилго… …дорхойлно.

…тийна конференцинүүд бол… …дахи конференцинүүдһээ …үнгэрһэн жэл соо партийна …ацинуудай хэһэн ажал… …н дүн гаргаха, эдэ дүнгүү… …үмжэлэн хараха, хүдэлмэ… …тагдалнуудые зоримгойгоор …хэ ба партиин директивэ… … нүхэр Сталинай заабари… …хүтэлбэри болгон, партийна …ацинуудай ээлжээтэ зорил… …е тодорхойлхо ёһотой. Кон… …нүүдэй баталан абаһан …бэринүүд хадаа партиин та… …орилгонуудые бэелүүлхын …мсэлдэ, коммунистическэ …алтада шэнэ амжалтануу… …лахын түлөө тэмсэлдэ пар… …организацинуудай ажал… …н дайшалхы программа бо… …эшэ.

…йно-политическэ ба ажа… …дэлмэриие шадамараар зо… …ан ябуулха гээшэ партийна …ацинуудай хүдэлмэриин заа… …шухала принцип байха ёһо… …эн сталинска сэсэн мэргэн …нуудые хүтэлбэри болгон, партийна организацинууд …н үе соо партийно-полити… …үдэлмэриин асуудалнуудта …аа нилээд ехээр хандуул… …оо. Энэнь конференцинүү… …а тээ болоһон партийна тоо… …үнгуулиин суглаануудн дээрэ … харагдаһан байна. Парти… … хүдэлмэриин асуудалнууд, …лэн ажалшадые коммунис… …эр хүмүүжүүлгын асуудал… …олониитын дунда идеологи… …үдэлмэри ябуулха асуудал… …углаануудай гол анхаралые …һан байха юм.

…хи партийна эхин организа… …та бүхы идейно-политическэ …далай хэмжээнь дээшэлээ …осоото һунгуулиин суглаа… …эрэ тэмдэглэгдээ. Партийна …ууд урданайхидаа орходоо …гоо үнгэргэгдэдэг, тэдээн …арторганизациин ажабайда… … хүдэлмэриин шухалын шу… …суудалнууд зүбшэн хэлсэг… …олоо, партийна гэгээрэлэй …эри һайжараа, рядовой ком… …ууд эдэбхитэй партийна ху… …идэ урданайхиһаа ехээр ха… …агдадаг болоо. Партийна …ацинууд ажалшадай дунда …олитическэ хүдэлмэриие …хаа. Нютагай Соведүүдтэ, …лэн РСФСР-эй ба БМАССР… …овно Соведүүдтэ депутадуу… …нгаха һунгуулиин кампани… … үедэ агитационно-пропаган… … хүдэлмэри илангаяа үргэн …атайгаар ябуулагдаһан бай…

…и доторой хүдэлмэриин һай… …ай хамта, партийна эхин ор…ганизацинуудай эмхидхэхы бүхы ажал-ябуулгын хэмжээн дээшэлээ, предприятинуудай, колхозуудай ба эмхи зургаануудай үйлэдбэриин ба общественнэ ажабайдалда тэдэнэй нүлөөн ба үүргэнь ехэ болоо.

Зүгөөр, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэридөө туйлаһан хэмжээгээр һанаагаа амарбал, огто буруу болохо байна. Большевистскэ парти, нүхэр Сталин болбол бидэнние амжалтануудаараа һайрхахагүй, туйлаһанаараа һанаагаа амархагүй, харин хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые элирүүлхэ, урагшаа хэлбэришэгүйгөөр дабшаха хэрэгтэй гэжэ һургана.

Нүхэр Сталин иигэжэ хэлэнэ: «Манай хүдэлмэриин дутуунуудые ба алдуунуудые, большевигүүдтэл адли, элитээр ба үнэн сэхээр тэмдэглээгүй ба элирүүлээгүй байгаа һаа, бидэнэр урагшаа дабшалтынгаа харгые өөһэдөө хааха байнабди. Теэд бидэнэр урагшаа дабшаха хүсэлэнтэйбди. Эгээл тиимэһээ, урагшаа дабшаха хүсэлэнтэй байһан дээрэһээ, бидэнэр болбол үнэн сэхээр ба революционно ёһоор өөрыгөө шүүмжэлгые өөһэдынгөө шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болгожо табиха ёһотойбди. Энээнгүйгөөр урагшаа дабшалта болохогүй. Энээнгүйгөөр хүгжэлтэ болохогүй».

Партийна комитедүүдэй тоосоое зүбшэн хэлсэхэдээ, партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүнгүүдые шүүмжэлэн харахадаа, партийна конференцинүүдтэ хабаадагшад болбол эдэ сталинска сэсэн мэргэн заабаринуудые хүтэлбэри болгохо ёһотой. Партийна конференцинүүд хадаа партийна организацинуудай олоһон партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгын һайн дүй дүршэлые согсолхо ёһотой. Зүгөөр, һайн жэшээнүүд хадаа хүдэлмэридэ гараһан ехэнүүд дутагдалнуудые заашье балартуулха ёһогүй. Ушарынь, үшөө олон дутагдалнууд бии байна, үшөө олон партийна организацинууд партийно-политическэ асуудалнууд тээшэ шухала анхарал хандуулха гэһэн партиин эрилтые бэелүүлжэ шадаагүй байна.

Жэшээлхэдэ, Ториин аймагай партийна организацида партийно-политическэ хүдэлмэриин ямар байһаниие хараад үзэе. Эндэхи партийна олон эхин организацинуудта партидоторой хүдэлмэри доодо хэмжээндэ байна гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой һаяхан хэһэн шалгалта элирүүлээ. Партийна суглаанууд саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй, нилээд олон коммунистнууд партийна даалгабаригүй, партийна гэгээрэлэй олон һургуулинууд ба кружогууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Иимэ ушар яахадаа тохёолдооб гэхэдэ, тон түрүүндэ, партиин айком хадаа ажахын жэжэ бага асуудалнуудаар дашуураад, партийна эхин организацинуудые бэхижүүлхэ, тэдэнэй партийна хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгые тон хангалтагүйгөөр эрхилһэн байха юм.

Партиин бусадшье айкомууд партийна эхин организацинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтээ ехэнүүд дутагдалнуудые гаргаһан байна. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагта колхозуудые нэгэдүүлһэнэй һүүлээр, партийна томо организацинууд байгуулагдаһан байна, теэд тэндэ партийно-политическэ хүдэлмэри һайжаруулхаһаа байтагай улам һулараһан байха юм. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, партиин айком болбол томодхогдоһон колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ һаналаа табяагүй, шэнээр һунгагдаһан партбюронуудай хүдэлмэреэ һайжаруулха ябадалдань туһалаагүй. ВКП(б)-гэй Зэдын айком партийна хүдэлмэриие һайнаар табиха хэрэгтэнь партийна эхин организацинуудта тон хангалтагүйгөөр туһална гэжэ тус айкомой пленум дээрэ хэлэгдээ. Энээнһээ боложо олон эхин парторганизацинууд өөһэдынгөө уставной уялгануудые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ ехэнүүд дутагдалнууд бии гээшэ. ВКП(б)-гэй зарим айкомууд хүдэлмэрилэгшэдэй идейно-политическэ хэмжээе ба ажал хэрэгэй шадабариие дээшэлүүлхэ ябадалда шухала анхаралаа хандуулнагүй, гүрэнэй ба партийна журамые наринаар сахиха, хүдэлмэриин дутагдалнуудта эбсэшэгүйгөөр хандаха үзэлөөр кадрнуудые хангалтагүйгөөр хүмүүжүүлнэ.

Ажахые хүтэлбэрилхэ большевистскэ принципые эбдэдэг, гүрэнэй ба ажахын органуудай орондонь хүдэлмэрилжэ, ажахын бүхы асуудалнуудые, тэрэ тоодо жэжэ бага асуудалнуудые, оперативнаар шиидхэхэ үүргые өөһэд дээрээ даажа абадаг партийна комитедүүд лэ партийна эхин организацинуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ, партийно-политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудта ёһотой анхаралаа хандуулдаггүй байха юм. Иимэ ябадал хадаа политическэ хүтэлбэриин орган байһан партийна комитедүүдэй үүргые доошолуулдаг, мүн даалгагдаһан хэрэгэйнь түлөө гүрэнэй ба ажахын органуудай үүргые ба харюусалгые доошолуулдаг байна. Иимэ ябадал хадаа партийно-политическэ хүдэлмэридэшье, ажахын хүдэлмэридэшье хохидол ушаруулдаг гээшэ.

Партийна организацинуудай хүдэлмэридэхи, партийна комитедүүдэй хүдэлмэриин ба хүтэлбэриин методүүдтэхи эдэ дутагдалнуудые партийна конференцинүүд дээрэ шангаар, принципиальна ёһоор шүүмжэлжэ, эдэ дутагдалнуудай шалтагаануудые элирүүлхэ ба усадхаха, партийна бүхы хүдэлмэриин саашанхи дэбжэлтэ туйлаха ябадал хараалха шухала.

Конференцинүүд болбол ВКП(б)-гэй айкомуудай ба тэдэнэй ревизионно комиссинуудай шэнэ составые һунгаха болоно. «Партийна олониитэ,—гэжэ нүхэр Сталин заана,—активууд дээрэ, конференцинүүд дээрэ, съезднүүд дээрэ өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоое шагнажа, дутагдалнуудые шүүмжэлжэ, эсэстэ, хүтэлбэрилхы органуудта зарим нэгэн хүтэлбэрилхы нүхэдые һунгажа гү, али һунгангүй байжа, өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдые шалгадаг».

Аймагай партийна конференцинүүд болбол ВКП(б)-гэй айкомуудай шэнэ составта өөһэдынгөө уялгануудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха, коммунистнуудтаа хүндэтэй, эрхим нүхэдые һунгаха байхань лабтай.

Аймагай партийна конференцинүүд болбол партиин, агуу ехэ вождь ба багша нүхэр Сталинай табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө шэн зоригто тэмсэлдэ партийна организацинуудай бүхы хүсые эмхидхэн элсүүлхэ ба тэдэниие үшөө ехээр ниигтаруулха байхань лабтай.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУДАЙ ХОРИН ГУРБАДАХИ ТОМ ЛАТЫШ ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

Латвийска гүрэнэй издательство В. И. Ленинэй Зохёолнуудай хорин гурбадахи том латыш хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргаба.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй институдай филиалаар—Латвиин КП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи, партиин түүхын институдаарород хэблэлһээ оршуулга хэгдээ.

(ТАСС).

СССР-эй науканuудай Академиин Зүүн-Сибириин филиалай научно-шэнжэлэлгын түрүүшын хүдэлмэри

ИРКУТСК. Эндэ СССР-эй науканuудай Академиин Зүүн-Сибириин филиалай Соведэй заседани боложо, филиалай 1950 оной хүдэлмэри ба 1951—1955 онуудай түсэб тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Нютагай нүүрһэнүүдые энергохимическэ ёһоор хэрэглэхэ научна хүдэлмэри институдуудаар ба филиалай секторнүүдээр хэгдээ гэжэ филиалай президиумэй түрүүлэгшын орлогшо экономическа науканuудай кандидат В. А. Кротов элидхэл соогоо мэдээсэбэ. Зүүн-Сибириин МТС-үүд ба колхозуудай түлишын-энергетическэ базануудые шудалха хүдэлмэри дүүргэгдээ, хүдөө ажахы тушаа хэдэ хэдэн картанууд зохёогдоод, мүн бусадшье хүдэлмэринүүд бэелүүлэгдээ.

1951—1955 онуудта филиалай хэхэ ажал-ябуулга Иркутска, Читинскэ областьнуудай ба Бурят-Монголой АССР-эй үйлэдбэриин хүсэнүүдые комплекснэ шэнжэлхэ гол асуудал шудалалгада зорюулагдаха байна.

(ТАСС).

Шэнэ түхэлэй трамвай

Ригын машино-бүтээгшэдэй хэһэн зөөлэн һайхан вагониие московско трамвайна депонуудай нэгэн дотор туршан ашаглажа дүүргэбэ.

110 пассажирнуудай багтажа һууха уужам һаруул салон тон гоёор түхеэрэгдэнхэй. Тэрээн соо хоёр һууритай ба нэгэ һууритай зөөлэн креслэ табяатай. Үбэлэй сагта һуудал доогуурнь хана зубшуулжа татаһан каналаар тусгаар вентилятор дулаан агаар үгэнэ, зунай сагта вентиляционно системэ саг үргэлжэ хүдэлжэ байха юм.

Вагоной газаа талань сэбэр һайханаар гоёогдонхой. Түргэн ябахадаа дондорхогүйнь тула тэрэниие тусгаар түхеэрэлгээр зөөлэрүүлжэ шадаха байна.

Трамвайн хүсэтэ дүрбэн двигательнүүд час соо 55 километр хурданаар ябаха арга олгоно. Хүсэтэ тормоз ба автоматическа управлени хадаа ябадалайнь гүйсэд аюулгүйе хангажа шадаха байна.

Москвагай трамвайна лининүүдэй нэгэн дээрэ трамвайна шэнэ вагон һаядаа ябажа эхилхэнь.

(ТАСС).

Ольга Мартыновна Красовская 1942 онһоо хойшо Улан-Удын электростанцида ахалагша щитовойгоор таһалгарлагүй хүдэлмэрилнэ. Ажалдаа нэгэшье голодоһо гаргадаггүй, һаадгүйгөөр хүдэлмэрилдэг юм. Нүхэр Красовская ГЭС-эй түрүү стахановецуудай нэгэн болоно. Зураг дээрэ: О. М. Красовская щитовой управленидэ.

Б. Мунгоновой фото.

Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ

БМАССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерствын предприятинуудай коллективүүд һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, январь һарынгаа түсэбые бүхы дээрээ 104,2 процент дүүргээ. Тэдэнэй дунда: һарынгаа түсэбые 159,8 процент дүүргэһэн Тарбагатайн (директорынь нүхэр Ловцов), Иволгын (директорынь нүхэр Эренпрайс), Заиграйн (директорынь нүхэр Алсаев) болон хамта дээрээ 12 аймпищекомбинадууд Министерствын Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Тиихэдэ Министерствын дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн Тарбагатайн, мүн түрүү зэргэдэ гараһан Иволгын аймпищекомбинадуудай коллективүүдые республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэхысэнь республикын эдеэ хоолой Министерствын коллеги ба тусхайта профсоюзай обкомой президиум республикын правительствода зууршалга хэбэ.

Абаһан уялгаа дүүргэбэ

Эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд политическэ ба үйлэдбэриин угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Тарбагатайн эдеэ хоолой комбинадай коллектив (директорынь нүхэр Ларцев) РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые ажалай амжалтаар угтахын тулада социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ республикын эдеэ хоолой промышленностиин бүхы предприятинуудта хандаһан юм. Тус коллектив январиингаа түсэб 150 процент, февралиинхияа һунгалтанууд болотор 100 процент, хахад жэлэйнгээ түсэб майн 1 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаа һэн.

Энэ уряагаар республикын эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Эдеэ хоолой олон аймкомбинадуудай абаһан уялгануудаа дүүргэһэнэй ашаар эдеэ хоолой промышленностиин Министерство январиингаа түсэб 104,2 процент дүүргээ.

Мүрысөө үүсхэһэн Тарбагатайн эдеэ хоолой комбинат хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, январиингаа түсэб 159,8 процент дүүргээ. Мүн Заиграйн, Иволгын, Бабушкинай эдеэ хоолой комбинадууд абаһан уялгануудаа дүүргэлгээр январь һара соо ехэхэн амжалтануудые туйлаһан байна. Заиграйн эдеэ хоолой комбинат январиингаа түсэб 150 процент, Иволгын—119, Бабушкинай—112 процент дүүргээ. Хамтадаа 14 предприятинууд январиингаа түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байна.

А. Беляев.

Түсэбһөө гадуур 1800 тонно нүүрһэн

Галуута-Нуурай Рудоуправлениин № 5 шахтые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Т. Ф. Рыбак хүтэлбэрилнэ. Тус коллективэйхид 1951 оной эхинһээ хойшо ажалай толотомо илалтануудые туйлана. Хэрбээ январь һарынгаа түсэбые 108,3 процент дүүргэһэн байгаа һаа, мүнөө февраль һарын түрүүшын 20 үдэр соо түсэбһөө гадуур 1800 тонно нүүрһэ Эхэ орондоо үгөө.

Мүнөө ССР Союзай Верховно Соведэй сессиин хүндэлэлдэ эндэхи горнягууд барандаа шахуу стахановска вахтада жаргаанхай.

ЗАЛУУ ВРАЧУУД

Набтархан гүбөө дээрэхи нарһан модод соо уран гараар баригдаһан гэр холоһоо тобойн харагдадаг. «Механизированнэ шэлэй заводтохи больнично-поликлиническэ нэгэдэл» гэһэн гаршаг үүдэн дээрэнь бэшээтэй.

Больница поликлиникэ хоёр энэ гэр соо хамта байдаг. Тэндэ хирургическа, терапевтическэ, гиникологическа, нюдэнэй, шүдэнэй, шэхэнэй болон хүүгэдэй тусхай кабинедүүд бии. Хүндөөр үбдэгшэдэй аргалуулха больнична палатанууд ба нарайлалгын отделени бии.

Медицинскэ институдуудые дүүргэһэн залуу врачууд тус эмнэлгын газарта ажаллана. Тэдэнэр үбшэнтэдтэ анхаралаа ехээр табидаг, урин зохидоор хандадаг, тон түргөөр, шадамар бэрхээр туһаламжа үзүүлдэг юм. Тэдэнэр богонихон саг соо шэлэй заводой хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болоо. Палатанууд соо хододоо сэбэр байдаг. Радио, шатар, даам, шэнэ газетэнүүд тэндэ элбэг. Тус поликлиникэдэ рентгеновскэ кабинет түхеэрэгдэжэ байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа больницын главна врач, комсомолка Лидия Сергеевна Климентьевагай оролдолгын аша үрэ мүн. Тэрэ хадаа арад зониие яажа һайнаар хангахаб, үбшэнтэнэй тоое үсөөрүүлхын тула юу хэхэб гэжэ бусад залуу мэргэжэлтэдтээ зүбшэн хэлсэдэг. Энээнһээ гадна Лидия Климентьева мүн заводой хүдэлмэришэдэй, һурагшадай дунда медицинскэ темэнүүдээр лекцинүүдые ба элидхэлнүүдые уншадаг.

Түрүүшынгээ жэл хүдэлмэрилжэ байһан залуу хирург П. Т. Кулебякин элдэб хүшэр операцинуудые шадабаритайгаар хэнэ. «Би 33 жэл соо баруун хүлөө үбдэжэ туляа һэм,—гэжэ 63 наһатай хүгшэн В. Непомнящих хөөрэнэ.—Эдэгэхэ гэжэ этигэдэгшьегүй байһан хүм. Теэд залуу хирургда аргалуулжа, хүлни эдэгээ. Иимэ ехэ туһа үзүүлһэнэйнь түлөө Петр Терентьевичтэ ехэ баясхалан хүргэнэб!»

Иимэ ушарнуудые тоолоо һаа угаа олон. Нүхэд Сазонова, Казочук болон бусад залуу хирургда мүн лэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэ. П. Кулебякин өөрынгөө мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, оронойнгоо суута хирургнуудай дүй дүршэлые шудалан абана. Медицинэ тухай шэнэ шэнэ номуудые тэрэ олоор уншадаг, олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

В. Клинкова—залуу врач юм. Заводой хүдэлмэришэн А. Свиязовагай үхибүүн үбшэлөөд, һүниин хахадта Валентина Клинковагай байрада ошожо, туһаламжа гуйһан байгаа. Урин зохид зантай, хүдэлмэридөө дуратай залуу врач үхибүүндэ туһа хүргэхэһөө юундэ арсаха гээшэб! Саг соонь туһа хүргэһэнэй ашаар тэрэ үхибүүн эдэгээ һэн. Иимэ жэшээнүүд баһал олон.

Тиихэдэ гениколог З. И. Бестужева, терапевт Р. Д. Черновская, стомотолог В. И. Дорфман гэгшэд оролдосотой һайн ажалаараа ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Иигэжэ шэлэй заводтохи больнично-поликлиническэ нэгэдэлэй залуу врачууд эрхим һайнаар ажаллажа, арад зондоо үнэн сэхээр алба хэжэ байна.

Л. Зальмунин.

…КСМ-эй Бурят-Монголой обкомой 1-дэхи пленум

…ралиин 26-да ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой …ой XV конференци ВЛКСМ-эй обкомой шэ… …тавые 51 гэшүүдһээ, 15 кандидадуудһаа ба …эй шалгалтын комиссиие 9 хүнүүдһээ һунга… …гээд ВЛКСМ-эй областной XV конференци …ээрэ дүүргээ.

* * *

…КСМ-эй Бурят-Монголой обкомой I пленум …, эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэһэн бай…

…ЛКСМ-эй обкомой I-дэхи секретаряар нүхэр … Гергесов, 2-дохи секретаряар нүхэр С. М. …сьев, кадрнуудые эрхилхэ секретаряар нүхэр … Рандин, пропаганда ба агитациие эрхилхэ секретаряар нүхэр Д. Ч. Хандажапова, һургуулиин залуушуулай ба пионернүүдэй дундахи хүдэлмэриие эрхилхэ секретаряар нүхэр М. И. Шведкова гэгшэдые пленум баталаа.

ВЛКСМ-эй обкомой бюрогой гэшүүдээр:

А. К. Гергесов, С. М. Афанасьев, А. Г. Рандин, Д. Ч. Хандажапова, М. И. Шведкова, И. Д. Бутай, В. А. Комиссаров, Б. Д. Санданов, Е. И. Чернышёв гэгшэд һунгагдаба.

Мүн пленум дээрэ ВЛКСМ-эй обкомой таһагуудые даагшад баталагдаа.

ВЛКСМ-эй обкомой шалгалтын комиссиин заседани дээрэ шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр А. И. Раитин һунгагдаа.

Великобританиин Правительствын нотын харюуда СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ЭЛЬГЭЭҺЭН НОТО

Энэ оной февралиин 17-до Великобританиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо г-н Стрэнг болбол «Гитлеровскэ Германида ба Европодохи тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү дайнда союз хэхэ тухай ба дайнай һүүлээр хани харилсаан ба харилсан туһалалсаха тухай» 1942 оной майн 26-най Англо-Советскэ договорые Великобританиин Правительствын эбдэһэн тушаа асуудалаар Советскэ Правительствын энэ оной январиин 20-ной нотын харюуда Великобританиин Правительствын эльгээһэн нотые Великобританидахи СССР-эй Посол Г. Н. Зарубинда барюулба.

Февралиин 24-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. А. Громыко Великобританиин Посол г-н Келлитэй уулзалга хэжэ, дээрэ дурсагдаһан британска нотодо харюу болгожо Советскэ Правительствын нотые тэрэндэ барюулаа.

Великобританиин Правительствын нотын ба Советскэ Правительствын харюугай нотын текстнүүд доро толилогдохонь.

1951 оной февралиин 17-до Великобританиин Правительствын эльгээһэн ното

«Тэрэ Дээдын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр хадаа Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Посолые хүндэлэн һэргүүлхэ зуураа, Москвадахи Тэрэ Дээдын Посольстводо Советскэ Правительствын эльгээһэн 1951 оной январиин 20-ной нотодо харюу болгон, ингэжэ мэдүүлхэ хубитай байна:

2. Советскэ ното болбол 1950 оной декабриин 22-то ба 1951 оной январиин 5-да Советскэ Правительстводо Москвадахи Тэрэ Дээдын Посольствын эльгээһэн ното соо хэлэгдэһэн баримтануудые хаража үзөөд гэһэн серьёзно һэдэлгэгүй байна гэжэ Холбоото Королевстводохи Тэрэ Дээдын Правительство гэмшэн тэмдэглэнэ. Тэрээн дотор 1950 оной декабриин 15-най Советскэ Правительствын түрүүшын ното соо тэмдэглэгдэһэн лэ хазагай ба тээлмэрдүүлхэ баримтанууд дабтагданхай. Тиимэһээ Тэрэ Дээдын Правительство болбол баримтануудые эли тодоор ба эрид шангаар һануулха ба тэрэнэй (Великобританиин Правительствын) политика тушаа Советскэ Правительствын хэһэн үндэһэ баримтагүй мэдүүлгэнүүдые тон официальна ёһоор буруушааха баатай байна.

3. Өөрынгөө оронии гитлеровскэ агрессиһээ хамгаалан, нацистска ёһо журамые унагааха хэрэгтэ оруулалта хэхэ зуураа, Баруунай арадуудай союзнигууд болон тиимэ баатарлигаар дайлалдаһан Советскэ Союзай арадуудта һайн һанаатайгаар хандаха ябадал дайнай һүүлээр Холбоото Королевстводэ үргэнөөр дэлгэрһэн байгаа. Британска арад ба Тэрэ Дээдын Правительство хадаа сэрэгэй үеын энэ хани харилсаанай үргэлжэлхыень ехээр хүсэдэг байгаа. Мүн энээниие Советскэ Союзай арадууд хүсэнэ гэжэ тэдэнэр этигэдэг байһан ба этигэжэшье байна. Хамтын энэ хүсэлэнтэй зохилдуулан, Тэрэ Дээдын Правительство хадаа, 1942 оной Англо-Советскэ договорой 5-дахи статьягай үгэнүүдээр хэлэбэл, Европодо аюулгүй байдал ба экономическэ һалбаран бадаралта эмхидхэхын зорилгоор эб найрамдал дахин тогтоогдоһоной һүүлээр нигта ба хани ёһоор хамтадаа харилсан ажаллахые үнэн зүрхэнһөө һэдэһэн байна. Тэрэ Дээдын Правительство хадаа договорой 5-дахи статья соо заагдаһан «өөртөө территориальна эзэлэн абалгые хүсэхэгүй ба бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй гэһэн хоёр принципүүдые нарин нигтаар сахиха ябадалда өөрынгөө политикые ба үйлэ хэрэгые хододоо үндэһэлэн ябуулдаг байгаа. Великобританиин энерги ба ресурснуудынь, союзнигуудтайгаа хани харилсаатайгаар, өөрынгөө орон доторшье, мүн тэрэшэлэн хилын саанашье дайн сэрэгээр һандаргагдаһан юумэнүүдые дахин һэргээлгэдэ ба өөрынгөө арадай социальна болон экономическа тэниглэн байдалые һайжаруулгада хандуулагданхай байхын тулада, тус правительство дайнай ябуулгануудай болиһоной һүүлээр өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые эрид хорооһон байна.

4. Советскэ Правительство хадаа нүгөө талаһаа, Англо-Советскэ договорой ёһоор эб найрамдалтайгаар хани харилсаха энэ хүдэлмэридэ хабаадалсахые советскэ хүнүүдтэ зүбшөөрхэ гү, али энэ договор соо хараалагдаһан принципүүдые өөрынгөө политикын үндэһэ һуури болгохо бодото эрмэлзэл үгы байһанаа өөрынгөө хэрэг ябуулгануудаар уданшьегүй харуулаа.

5. Европодохи сүлөөлэгдэһэн арадуудай демократическа эрхэнүүдые дэмжэхын тулада 3 гүрэнүүдэй консультаци хэжэ байхые хараалһан 1945 оной Ялтадахи хэлсээнэй байбашье һаань, Советскэ Правительство хадаа зүүн-европейскэ бүхы оронуудтахи засагые коммунистическэ үсөөнхидэй эзэмдэн абалгада нэгэн тала баримталан туһалаа. Болгарида, Венгридэ ба Румынида ингэжэ тогтоогдоһон коммунистическэ ёһо журамууд хадаа 1947 ондо эдэ оронуудтай хэһэн эбэй договорнуудаар хараалагдаһан, хүнэй эрхэнүүд тухай тогтоолнуудые хожомынь холодоо тоодоггүй байгаа, тиихэдэнь Советскэ Правительство эдэ договорнуудта хараалагдаһан баалалтын процедурые хэрэглэхэ гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдтэ һаад хэһэн байба. Хуулита ёһоор һунгагдаһан Грециин правительствые унагаахын тулада грекескэ буһалгаашадай һэдэлгэ хэхэдэнь, тус правительство 1945 онһоо эхилэн тэдэндэ туһалдаг ба тэдэнние залан шэглүүлдэг байгаа.

1948 оной февральда Чехословакида коммунистическэ переворот болоходонь, советскэ түлөөлэгшэ хадаа эб найрамдалда аюул тохёолдуулагша энэ событиие мүрдэхэ мүшхэхэ гэһэн Нэгэдэмэл Нацануудай Аюулгүйн Соведэй һэдэлгые хоримжолон болюулһан байна. Өөрынгөө национальна интересүүдые ба аюулгүй байдалые советскэ зонхилолгын мэдэлдэ үгэ дуугүйгөөр үгэхэһөө арсаһанайнь түлөө муушалха ба унагаан дараха гэһэн хатуу шэрүүн кампани 1948 оной июньһээ эхилэн Югославида эсэргүүгээр улам шангаар ябуулагдажа байна.

6. Экономическа нэгэн бүхэли байхаарнь Германида хандаха тухай Потсдамска хэлсээе эбдэн, Германидахи советскэ засагаархид дайнай һүүлээр уданшьегүй советскэ зоные баруун зүгһөө амяарлан таһалха гэһэн хэмжээнүүдые абаһан байна. Мүн баруун зононуудые дахин һэргээхэ ябадалда һаад ушаруулха гэһэн һэдэлгэнүүд гаргагдаһан байха юм. Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй хойшодоо болоһон хэдэ хэдэн заседанинууд дээрэ германска асуудалые гуримшуулха ябадал түйлаха гэһэн бүхы хүсэлэлгэнүүдтэ Советскэ Правительствын зүгһөө саг үргэлжэ һаад ушаруулагдадаг байһанай һүүлээр, Советскэ Правительство болбол Союзна Контрольно Соведһээ өөрынгөө түлөөлэгшые дуудажа абаашаһан ба Берлинэй баруун секторнуудта блокада хэхэ аргаар баруунай гурбан державануудые тус городто үлэхэ өөрынгөө хуулита эрхэнүүдһээ арсахыень хүсөөр баадхахые һэдэһэн байна.

7. Эдэ ябуулганууд политическэ талаараа болоходоо, Баруун Европын экономическа дахин һэргэлгые һаатуулха ба тэндэ амгалан байдал тогтоохо ябадалда һаад ушаруулха гэһэн һэдэлгэнүүдээр Советскэ Правительствын зүгһөө хододоо үдэшэглэдэг байгаа. Тиимэ болохолоороо, Европые экономическа талаарнь дахин һэргээхын тулада американска туһаламжа тухай дурадхалнуудые 1947 оной июньдэ Холбоото Штадуудай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын хэхэдэнь, эдэ дурадхалнууд Европодо экономическа һалбаран бадаралта эмхидхэхэ тушаа Англо-Советскэ договорой 5-дахи статья соо хэлэгдэһэн зүйлнүүдтэй бүрин зохилдуулжа хэгдэхэдэнь, Советскэ Правительство болбол хани харилсаанһаа арсахаһаа гадна, энэ түсэбтэ хабаадалсахаһаа арсахыень мүн өөрынгөө нигта харилсаатай байһан бусад правительствонуудта нүлөөгөө үзүүлһэн байна. Советскэ Правительствын сэхэ үүсхэлээр 1947 ондо Коминформ байгуулагдааһэн, тэрэ хадаа Европые дахин һэргээхэ ябадалые һаатуулгада зэрюулһан шухала бүхы зүйлэй пропагандые ба ажал-ябуулгые эмхидхэхэ ба залан шэглүүлхэ зорилгонуудаа өөрынгөө түрүүшын манифест соо эли тодоор харуулһан байна. Коминформын учредительнэ заседани дээрэ хуулита түлөөлэгшынгөө хэһэн мэдүүлгэ соо Советскэ Правительство болбол энэ зорилгоор гүйсэд дэмжэхэ байһанаа найдуулаа һэн. Тиин Советскэ Правительство Нэгэдэмэл Нацануудта ба бусад газарнуудаар баруунай правительствонуудта эсэргүү өөрынгөө пропагандые үргэдхэһэн ба эдэ оронуудай экономическа болон социальна талаараа бэхижэхэ ябадалда һаад ушаруулха зорилгоор элдэб агентствонуудаар дамжуулан забастовконуудые ба социальна буһалгаануудые һайшаан дэмжэхые һэдэһэн байна.

8. Энээнһээ байтагай, Советскэ Правительство болбол социальна ёһо журамые һэргээн болхобхо, һалбаран бадаруулха, шангадхаха ба уласхоорондын хани харилсаае үргэдхэхэ гэһэн эли тодо зорилготойгоор байгуулагдаһан уласхоорондын организацинуудай ажал-ябуулгада хабаадалсахаһаа арсаһан байна. Тиимэ болохолоороо, Советскэ Правительство хадаа эдеэ хоолой ба хүдөө ажахын организацинуудай, эрдэм һургуули, наука ба культурын асуудалнууд тушаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин, Уласхоорондын валютна фондын, Уласхоорондын банкын, гражданска авиациин талаар Уласхоорондын организациин, зугадагшадай хэрэгүүд тушаа Уласхоорондын организациин ба ажалай Уласхоорондын организациин ажал-ябуулгада хабаадалсахаһаа арсаһан, мүн элүүрые хамгаалгын асуудалнууд тушаа Уласхоорондын организациһаа гараһан байна. Тэрэ хадаа арсалдаануудые гуримшуулха гү, али шэнэ гэшүүдые абаха ябадалые һаатуулхын тулада, советскэ тон шухала интересүүдтэ хамаатайбэшэ байһан ушарнуудташье хоримжолон болюулха эрхэеэ Нэгэдэмэл Нацанууд соо байхадаа нэгэнтэбэшэ хэтэрүүлэн ашаглаһан байха юм. Тэрэ хадаа мүн атомна энергидэ ба зэбсэгжэлгэ хороолгодо хиналта табиха тухай түсэбүүдые абахаһаа арсаһан байна. Эдэ түсэбүүдые ООН-эй диилэнхи олон гэшүүд абтамаар гэжэ тоолоһон байгаа. Советскэ Правительствын нэгэн тала баримталһан политика хадаа мүн Сэрэгэй-штабной комитедэй хүдэлмэриин тон урагшагүй байһанай гол шалтагааниинь байба. Тус комитет болбол Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүдэй хани харилсаанда үндэһэлэгдэһэн, коллективнэ аюулгүйн системэ зохёохын тулада байгуулагдаһан байгаа. Нэгэдэмэл Нацанууд соо Советскэ Правительствын эзэлһэн позицинь хани харилсаанай ба компромиссай үгы байһан ябадалаар, энэ организациин үндэһэ һууриие һуларуулха гэһэн ааша гаргалгаар тодорхойлогдоһон байгаа. 1950 оной январьһаа август хүрэтэрхи үедэ Аюулгүйн Соведэй ба Нэгэдэмэл Нацануудай бусад бүхы органуудһаа советскэ түлөөлэгшэдые бултыень дуудажа абаашаһан ябадал эдэ позициин эгээл дээдэ пунктнь байба. Тэрээнһээ байтагай, дайнай хойтохи бүхы үе соо Советскэ Правительство болбол Советскэ Союзай арадуудые ба тэрэнэй союзнигуудые гадаадаһаа амяарлахые, бодото баримтануудые мэдүүлэнгүйгөөр тэдэнээ барижа байхые ба баруунай оронууд тушаа тэдэнэй зэбүүрхэл үүдхэхые бүхы хүсөөрөө оролдоһон байха юм.

9. Советскэ Правительство хадаа Тэрэ Дээдын Правительствотай баталһан хани харилсаан тушаа договорно уялгануудаа бэелүүлхэ хүсэлгүй байхаһаа гадна, мүн Советскэ Правительствын зорилгонь Баруун Европын сүлөөтэ оронуудай бэеэ даанхай байдалые һандаргаха ябадал болоно гэһэн тобшололдо Тэрэ Дээдын Правительство аалиханаар ба дуратай дурагүйгөөр ерэхэ баатай болоһон байна.

Политика ба пропагандын талаар Советскэ Правительствын политика ба хэрэг ябуулгань Советскэ Союзай бэлэн барижа байһан тон ехэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ түшэглэдэг байха юм.

Советскэ Правительство болбол дайнай үедэ тон олоор татагдаһан сэрэгэй албахаагшадай заримыень лэ албанһаа табиһаниинь ажаг һэжэггүй, зүгөөр тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдынь тоогойнгоо талаар баруун оронуудайхидые хамтадань абаһанһаа оло дахин ехэ байна. Гэхэтэй хамта, тэрэ хадаа Баруун Европодохи өөрынгөө союзнигуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые эдэбхитэйгээр дахин байгуулжа байна, тиихэдэ тэдэнэй зариманиинь түрүүндээ нацистнуудай союзнигууд байгаа, мүн баруун оронуудай байгуулһан гарнизонуудта орходоо холо олон тооной гарнизонуудые Германида ба Австрида үлөөгөөд байна.

10. Булюу ехэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтээ түшэглэжэ байһан Советскэ Правительствын агрессивнэ ба һандарган һүйдхэлгын политикын үмэнэ байхадаа, баруунай оронууд өөрыгөө хамгаалга эмхидхэхэ түрүүшын алхамуудые хэхэ баатай болоод байна 1949 ондо баталагдаһан Хойто-атлантическа договор хадаа советскэ политикын ба ябуулгын сэхэ хойшолон мүн байһан ба Тэрэ Дээдын Правительствын ното соо январиин 5-да заагдаһан ёһоор, имагтал бэеэ хамгаалхын тулада баталагдаһан байна. Советскэ Правительство хадаа, аюулта политикаяа үргэлжэлүүлхэтээ хамта, Хойто-атлантическа договорые агрессиин зэбсэг мэтээр харуулхые ба «эб найрамдалай түлөө» пропаганда гэдэг кампаниин ашаар уласхоорондын шахардуу байдалай бодото шалтагаанууд тушаа дэлхэйн общественнэ һанал бодолые тээлмэрдүүлхые һэдэһэн байха юм.

11. Советскэ Правительство болбол Австритай договор баталалгые һаатуулхын тулада 1949 оной намарһаа эхилэн элдэб аргаар оролдоһон байна. Энэ договор хадаа союзна сэрэгүүдые эвакуацилгада ба 1943 оной ноябриин 21-дэ баталһан Московско Декларацитай зохилдуулан энэ оронтой зохид һайн харилсаануудые дахин байгуулгада асарха һэн. Московско Декларациин ёһоор, Советскэ Правительство болбол Тэрэ Дээдын Правительствотай, Холбоото Штадуудай ба Франциин Правительствонуудтай хамтадаа, сүлөөтэй ба бэеэ даанхай гүрэн боложо һэргээн бодхоогдоод байһан Австриие харахаар хүсэһэн хүсэлөө баталһан байгаа. Советскэ засагаархид хадаа «берейтшафтен» гэжэ мэдээжэ болоһон зэбсэгтэ хүсэнүүдые Германиин зүүн зонодо байгуулжа эхилээ. Эдэ зэбсэгтэ хүсэнүүд сэрэгэй үндэһэ һуури дээрэ бэлэдхэгдэнэ, артиллёри ба танкнуудаар хангагданхай Эдэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые байгуулга хадаа Англо-Советскэ договорыешье, мүн Потсдамска хэлсээешье эбдэһэн ябадал мүн.

12. Дальня Востогто Советскэ Правительство болбол коммунистическэ эсэргүүсэн бодогшодой ябуулгануудые Малайяда ба бусад газарнуудта һайшаагаад, харин Индо-Хитадта тэдэнние правительство гэжэ мэдэрээд, элитээр дэмжэһэн байгаа. Тиин эсэстэ, корейскэ республикада эсэргүүсэн хойто-корейскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зорюута хэһэн агрессиин ба Хитадай Арадай Центральна правительствын хамааран оролсоһоной һүүлээр, тэрэ хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор агрессорнүүдые дэмжэһэн ба тэдэнние амалан бариха гэһэн бүхы оролдолгонуудта эсэргүүсэһэн байха юм. Коммунистическэ империализм хадаа булимтаран абаха ёһоор уг зорилгонуудаа бэелүүлхын тулада агитацинууд заналтанууд дээрэ, ёһо журамуудые буруушаалга дээрэ зогсохогүй, харин хүсэ хэрэглэхээр бэлэн байна гэжэ зорюута агрессиин эдэ актнууд сүлөөтэ дэлхэйн арадуудта харуулаа. Советскэ Правительство хадаа Англо-Советскэ договорой баримтануудые хэрэгсээнгүйгөөр, Нэгэдэмэл Королевстводэ эсэргүү, эб найрамдалда дуратай ба эрхэ сүлөөдэ дуратай бусад оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн коалици байгуулха һанаатай, мүн тэрэшэлэн тэдэнэй социальна журам ба бэеэ даанхай байдалыень таһалха һанаатай байна гэжэ эдэ событинууд британска арадта эли тодоор харуулаа.

13. Имагтал эдэ бүхы ушар байдалнуудай бии байһанһаа, Баруунай бусад правительствонуудта адли Тэрэ Дээдын Правительство хадаа сохом бэеэ хамгаалхын зорилгоор өөрыгөө хамгаалгын хүсэнүүдые шангадхажа эхилхэ ба Баруун Германиие хамгаалгада немецкэ соединенинүүдэй [...] далсаха тухай асуудалые [...] үзэхэ баатай болоһон байна. [...] сивнэ политика ябуулжа ба[...] жэ Баруунай демокра[...] ба эб найрамдалда дурата[...] нуудые зэмэлхэ мэтээр эдэ [...] тануудые нюуха гэһэн һадал[...] хэнииешье мэхэлхэгүй. Б[...] державануудай правительств[...] имагтал өөһэдынгөө арадуу[...] циальна ба экономическа [...] нуудые һайжаруулхые орол[...] жэ Советскэ Правит[...] өөрөө дүүрэн мэдэрнэ; Б[...] сүлөөтэ демократическа [...] агрессивнэ дай эхилхэ [...] гүй, арга зэбсэгшьегүй бай[...] тэрэ мэдэнэ.

14. Тиимэшье һаань, Тэр[...] дын Правительство болбол [...] гөө хэдэн удаа хэһэн этигүү[...] нүүдые дабтана. Дайнай [...] нэй һүүлээр ябуулагдаһан [...] нистическэ политикын ба [...] нуудай эсэстэ мүнөө үедэ [...] хабаадалсажа байһан колл[...] аюулгүйн хэмжээнүүд ганса[...] хамгаалгын шэнжэтэй байна. [...] Дээдын Правительствода [...] ветскэ Союз гү, али тэрэнэй [...] нигууд тушаа агрессивнэ һан[...] нууд үгы байна. Тэрэ хадаа [...] сивнэ немецкэ милитаризмые [...] хин һэргээхэ һаналгүй ба Г[...] нидахи тэрэнэй оккупациин [...] агрессиин база болон аша[...] ха ябадалые гаргуулхагүй [...] Тэрэ болбол Советскэ Прави[...] вотай хэлсээнүүдые хэжэ, [...] Советскэ договорой 5-хи ста[...] ёһоор, принципиальна пробле[...] дые гуримшуулха ябадалые [...] хээр бэлэн байһанаа этигүү[...] проблемэнүүдые шиидхэлгэ [...] нэй хоорондохи хани хар[...] нуудые бодотоор ба үни уд[...] һайжаруулха арга үгэхэ бай[...]

Советскэ Правительствын 1951 оной февралиин 24-нэй ното

«Великобританиин Правительствын 1951 оной февралиин 17-ной нототой дашарамдуулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство ингэжэ мэдүүлхэ хубитай байна гэбэл:

«Гитлеровскэ Германида ба Европодохи тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү дайнда союз хэхэ тухай, дайнай хойто тээ хани харилсаатай байха ба харилсан туһалалсаха тухай» 1942 оной майн 26-да баталагдаһан Англо-Советскэ договор соохи өөрынгөө уялгануудые Великобританиин Правительствын эбдэһэн тухай гэршэлһэн арсашагүй баримтануудые энэ оной январиин 20-ной ното соогоо Советскэ Правительство дурдаһан байна. Эдэ баримтануудые буруушаажа шадахагүй байхадаа, Великобританиин Правительствын агрессивнэ политикые эб найрамдалай гээд, харин Советскэ Союзай эб найрамдалта политикые агрессивнэ гэжэ харуулхаар бодомжолһон хорото һанаашалгануудые ба хардалгые Великобританиин Правительство өөрынгөө февралиин 17-ной ното соо дурдаһан байха юм. Зүгөөр, Англо-Советскэ договорой уялгануудые сахиха тухай асуудалаар харюуһаа зайсаха гэһэн тэрэ мэтын һэдэлгэнь бүтэхэгүй, яахадааб гэхэдэ, Великобританиин Правительство эб найрамдал сахилгын политикые бэшэ, харин договортоо зүришэн, агрессиин политикые, дай үүдхэлгын политикые ябуулна гэжэ баримтанууд балшыса элишэлнэ.

1. Германи тушаа Великобританиин ба Советскэ Союзай уялганууд тухай Англо-Советскэ 1942 оной договор соо хэлэгдэһэниие Советскэ Правительство дахинаа һануулха баатай болоо.

Тус договорой 3-дахи статьяда ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Договор баталагша Дээдэ Танануд болбол дайнай хойто тээхи үедэ эб найрамдал сахиха ба агрессидэ эсэргүүсэхэ зорилгоор хамтын ябуулгануудые хэхэ тухай дурадхалнуудые абахаар байһан нэгэн һаналтай ондоо гүрэнүүдтэй нэгэдэхэ өөһэдынгөө хүсэлэн тухай мэдүүлнэд.

Иимэ дурадхалнуудай һайшаагдаха хүрэтэрнь, эдэнэр Германиин гү, али Европодохи агрессиин ябуулгануудта тэрээнтэй холбоотой ямаршье гүрэнэй зүгһөө агресси дабтажа ба эб найрамдал эбдэжэ шадахагүй болгохын тулада, өөһэдынгөө мэдэлдэ байгаа бүхы хэмжээнүүдые дайнай ябуулгануудай дүүрэһэн хойно абаха байна».

Тиимэ болохолоороо, договорой 3-дахи статьягай нэгэдэхи хуби хадаа агрессиие зайсуулха бүхы асуудалнуудаар, тэрэ тоодо германскашье асуудалаар, хани харилсаанай политика бэелүүлхыень договорто хабаадагшадые уялгална.

Гэхэ зуура, Великобритани 1946 онһоо эхилэн, ондоо замда, тусхайлан хэлэбэл, хани харилсаае һандаргалгын ба договорые эбдэлгын замда ороһон байна. Германидахи английска ба американска эзэмдэлгын зононуудые 1946 ондо сепаратна гуримаар нэгэдхэһэн ба хожомынь французска зоные ниилүүлһэн, тэрэнэй үндэһөөр Германиин хоёр хуби болгогдон таһалагдаһан ябадал; Баруун Германида тусхай валюта бии болгожо, Германиин экономическа нэгэдэлые эсэслэн эбдэһэн ба дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэгдэһэн Контрольно Соведые усадхалгада хүргэһэн ушар; германска гүрэнэй нэгэдэлые һэргээхэ замда һаад ушаруулан, Баруун Германида боннско правительствые сепаратна гуримаар тогтоолго; Германитай баталха эбэй договорые бэлэдхэлгэһээ сепаратна арсалга ба эзэмдэлгээ тодорхойбэшэ удаан сагаар һунааха зорилготой эзэмдэлгын статудые Германиин баруун зононуудта баагаар бии болголго гэхэ мэтын, Германи тушаа Великобританиин Правительствын хэһэн нэгэн талын ябуулгануудай жэшээнүүдые дурсахада хүрэхэ.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудынь сепаратна гуримаар, СССР-тэй хэлсэнгүйгөөр ба энэнэй хабаадалгагүйгөөр хэгдэһэн байна. Тиимэһээ СССР бэшэ, харин Англи хадаа германска асуудалаар хани харилсаатай байха политикаһаа арсажа, Англо-Советскэ договорой 3-дахи статьяе эбдэһэн байха юм.

2. Договорой 3-дахи статьягай хоёрдохи хуби хадаа Германиин зүгһөө агрессиеэ дабталгые ба эб найрамдал эбдэхэ ябадалые аргагүй болгохын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые абахыень договорто хабаадагшадые уялгална. Энээнтэй хүсэд зохилдуулан, германска асуудалаар зарлагдаһан Ялтинска ба Потсдамска конференцинүүд хадаа Германиие демилитаризацилха ба демократизацилха политика эрид шууд бэелүүлхыень конференцидэ хабаадагшадые уялгалһан байгаа.

Гэхэ зуура, английска правительство болбол Германиие демократизацилаагүй, харин тус политикада зүришэн фашистска удамаршадые бодхоохо, Баруун Германиие удаа дараалан **фашизацилха ябадал эрхилжэ захалаа, түрмэһөө сүлөөлһэнэйнгөө һүүлээр Круппые ба тэрэнэй империалистическэ ханинарые Руртахи засагта бусаан оруулаа,** гитлеровскэ лагериин мэдээжэ фашистска генералнуудые түрмэһөө сүлөөлэн тушаалдань бусаагаа, Баруун Германи дотор байһан демократическа ба эб найрамдалда дуратай нюурнуудые хэһээн хашаа ба хэһээжэ үргэлжэлһөөр. Тиихэтээ хамта, Английска Правительство Германиие демилитаризацилхын орондо, **Рурые сэрэгэй промышленностиин база болгон,** Германиин сэрэгэй промышленностиие һэргээн бодхоожо, [...] регулярна армиие фашистск[...] ралнууд түрүүтэйгээр [...] байгуулжа, Баруун Германи[...] рессивнэ шэнэ дайнай пла[...] болгожо захалаа.

Советскэ Правительствын [...] тэбэшэ хэһэн протестнүүдые [...] шэн, мүн Англо-Советскэ дого[...] 3-дахи статьягай 2-дохи [...] эбдэжэ, Английска Правите[...] эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгай [...] бэелүүлһэн ба бэелүүлжэ [...] жэлһөөр байна.

Тиин, Англи хадаа Герм[...] милитаризмын һэргэн гар[...] зайсуулха, Германиие демо[...] зацилха ба демилитаризаци[...] һэн уялгануудаа эли бодо [...] Англо-Советскэ договорой ба [...] тинско-потсдамска хэлсэ[...] үндэһэ һууриие һандаргаһан [...]

3. Договорто хабаада[...] алинданшье эсэргүү шэглүү[...] һэн ямаршье коалицинуудта [...] кобританиин ба Советскэ Со[...] хабаадажа болохогүй тухай[...] лэгдэһэн Англо-Советскэ дого[...] тэрэ хуби тушаа Великобрит[...] Правительствын анхарал да[...] хандуулхые Советскэ Правит[...] во шухалада тоолоно.

Англо-Советскэ договорой 7[...] статьяда ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Договор баталһан нүгөө[...] дэ Таладаа эсэргүү шэглүү[...] ямаршье союзуудые батал[...] ямаршье коалицинуудта хаба[...] гүй гэжэ Договор баталагша [...] дэ Талануудай тус бүрин[...] уялгална».

СССР тушаа хэлэбэл, Сов[...] Правительство тус уялгаа [...] сахидаг байна. Советскэ Со[...] баталһан нэгэшье договор Ве[...] британида гү, али гитлеровск[...] манитай хэһэн дайнай үеын [...] нигуудай дундаһаа ондоо ям[...] орондо эсэргүү шэглүүлэ[...] байхагүй. Советскэ Союз ан[...] танска ямаршье коалицинууд[...] баадаагүй юм, хабаадана[...] Европын ондоо оронуудтай С[...] скэ Союзай баталһан бүхы [...] ворнууд, тэрэшэлэн Англо-Со[...] договоршье, Европодо эб най[...] дал бэхижүүлгэдэ зорюул[...] хай. Германска милитаризмые [...] германска агрессиин һэргэн [...] ябадал тохёолдуулхагүй гэһэ[...] рилготой.

Даажа абаһан уялгануудаа [...] ветскэ Правительствын шуу[...] хиһан ба сахижа байхадань, [...] Великобританиин Правите[...] Англо-Советскэ договороор Ве[...] британиин даажа абаһан уял[...] дые сэхэ эбдэнэ. Вел[...] таниин Правительство [...] циин Правительствотай хам[...] «Баруунай Союз» гэдэгые бай[...] гын үүдхэлшэ болоо, тэрэнь С[...] тушаа дайсан харша бай[...] эхинһээ хойшо нюугаагүй юм. [...] нэй һүүлээр Великобританиин [...] Америкын Холбоото Штадуу[...]

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

Великобританиин Правительствын нотын харюуда СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ЭЛЬГЭЭҺЭН НОТО

(Түгэсхэл)

үүдэй Хойто-атлантичес- ылгэ тогтоогоо, тэд, анти- коалицида орохон гүрэнүүдһээ Советскэ Союз -атлантическа договорто даһан тооһоо гаргагда- а. Тиимэ хадань, Бару- е ба Хойто-атлантическа өөрыгөө хамгаалгын гэжэ дурдадагай буруу ь тон эли болоно. Тэ- гадна, Баруунай Союз ба антическа булэглэлгэ ха- СССР-тэ ба арадай демокра- уудта сэхэ эсэргүү хан- гэжэ баримтануууд

най Союзай ба Хойто- ска булэглэлгын агрес- жэвь мүнөө бүримүһэн Гүрэнүүдэй англо- ска блогоор толгойлогдо- булэглэлнүүд өөрыгөө хам- ворилготой гэһэн алибаа ынь реваншистска правительствотэй Баруун ба гитлеровскэ генерал- толгойлогдоһон баруун- армиие тус булэглэл- лүүлжэ захалһанһаань өөрынгөө удхые гэзгэ һэн. обританиин Правительство, США-гэй ба Франциин Прави- , мүнөө Советскэ ба арадай-демократическа эсэргүүгээр Баруун Гер- сэрэгэй союз эмхидхэ- эрхилжэ байна гэһэн Со- Правительствын энэ оной ий 20-ной нотодохи мэдүүл- Великобританиин Правитель- ад гараба. Советскэ Пра- ствын энэ мэдүүлгые буруу- зориг Великобританиин тельствода байгаагүй, элитэ мэдээжэ баримта- буршуушэнгүйгөөр буруушаа- ьегүй.

, германска регулярна ар- ба германска сэрэгэй про- ностиие һэргээн байгуулга- даан, Баруун Германидахи ска правительствотэй сэхэ союз байгуулгын зам- од, Великобританиин Прави- Англо-Советскэ договорые сэрэг эбдэжэ байна.

Советскэ Союз тушаа, тэрэшэ- мократическа ёһо журам тог- ба тус оронуудай фашиз- удалнуудта хэтэдэнь эсэс Болгари, Венгри ба Румы- ба Великобританиин Прави- о февралиин 17-ной ното соо- удлиг хардалга хэнэ. Вели- ниин Правительство хадаа британиин агрессивна поли- туудеен доро ябаха тиимэ ительствонуудые тус оронууда дуратай байгаа һэн ха. Гэ- Болгарийн, Венгриин ба ин арадууд хадаа тус уд дотор тогтоогдоһон де- ическа ёһо гуримынь гадаа- нэгэн гүрэнэй Правитель- татай гү, али таагүй бай- баша, харин өөһэдынгөө на- а интересүүдһээ үндэһэ- дотоодынгоо хэрэгүүдые зо- үүлхын тула, ондоо али- й ородта али тиимэл гэжэ Великобританиин ствын ойлгохоор болоо. Европын эб найрамдалда демократическа гүрэнүүд- гэдүүлэй засагые хүсөөр байгуулха гэжэ оролдон, обританиин Правительство арадай-демократическа ёһо унаган усадхаха заговор- эмхидхэхэ зорилго табиһан тус булэглэлүүдэй дайсан абуулые тэдэ гүрэнүүд дотор шуулан дэмжэдэг гэжэ

баримтанууд дээрэһээ мэдэ- үүдэй эрхэнүүдые ба үндэһэн үүдые хамгаалгаша гэжэ харуулха ба Болгарин, , Румыниин гү, али Гре- отоодын хэрэгүүдтэнь Со- Союз тушаа хамгаарханан хэбэр- хэлэхэ гэһэн Великобритан- Правительствын февралиин ото соохи мэдэлгэнүүдынь хүргэмөөр байна.

британиин правительствын а 1948 оной февраль соо хубилалтанууд тушаа британиин Правительство мээр лэ хардажа батална байха юм. Тус хубилалта- эмгалан байдалда аюул то- ин ямар-нэгэн переворот харуулха гэжэ Великобри- Правительство һэдэнэ. Чехословакиа арадай нацио- бэеэ даанхай байдалые ха- а Чехословакиие англо-аме- зонхилолго доро оруулха гоор, американска ба агентнүүдэй, тэрэ тоодо а хуулита дипломатическа ай хүтэлбэри доро, Че- акида гүрэнэй переворотой бэлэдхэгдэһэн ябадалһаа шалтагаалан, тус хубилалтанууудай хэгдэһэниинь мэдээжэ. Мүрдэлгэ гэдэгые Чехословакида хэхэ тухай дурдахалые буруушаан, Аюулгүйн Совбдтэ үгэ хэлэхэ зуураа, Советскэ Союз болбол (энээн тухайда Великобританиин Правительствын ното соонь дурдагдана) Чехословакиин суверенитэ эрхэнүүдые хамгаалан, мүн гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ тус организациин хамаарха ябадалые хорижмолһон ООН-эй Уставые сэхэ эбдэхэ ябадал зайсуулан, өөрынгөө уялгые дүүргэһэн байгаа.

Советскэ Правительство болбол Югославиин национальна интересүүдые хамгаалагша хэбэртэй болохо гэһэн Британска Правительствын һэдэлгые тон убайгүй худалша ябадал гэжэ тоолоно. Испанидахи Франкогой ёһо журамдал адлирхуу фашистска ёһо журамые өөртөө тогтооһоной ба Югославиин арадуудые эгээлэй демократическа эрхэнүүдһээнь хаһаһанай түлөө югославска мүнөөнэй зонхилогшодые советскэ хүнүүд муушалха, муушалхашье байха. Венгерскэ арадай-демократическа правительстводa эсэргүү заговор эмхидхэһэнэйнь түлөө, тиин арадай-демократическа оронуудай хорото дайсад болоһоной түлөө югославска зонхилогшодые советскэ хүнүүд муушална, муушалхашье байха. Югославиин национальна интересүүд тухай хэлэбэл, Югославиин арадуудые немецкэ эзэмдэлгэһээ сүлөөлхын ба Югославиин бэеэ дааха байдалые хангахын тула өөрынгөө хүбүүдэй шуһые бага бэшээр адхаруулһан Советскэ Союз бэшэ, харин Югославиин арадуудай национальна интересүүдые англиска ба американска эзэдэйнгөө интересүүдэй мэдэлдэ өөрынгөө бухы политикаар оролдоһон Югославиин мүнөөнэй зонхилогшод аюул тохёолдуулжа байна.

Великобританиин Правительство ба тэрэшэлэн США-гэй, Франциин правительствонууд Австритай баталха договорые хойшо татаһанай түлөө харюусалгаһаа зайсажа шадахагүй, энээнэй түлөө харюусалгые СССР-тэ тохожо шадагдахагүй. Договорой зүблэрэгдөөгүй үлэһэн статьянуудые хаража үзэлгын нобшоролго дүүргэхээр саг болоо. Италитай баталһан эбэй договорoo эбдэжэ Триестэдэ аашалаашадаал адляар, Австриие Европын тон центрэхи өөрынгөө сэрэгэй шэнэ база болгохо гэһэн түсэбүүдһээ Великобританиин ба США-гэй арсахань гол шухала.

5. Великобританиин Правительство февралиин 17-ной ното соогоо корейскэ арадые ба Хитадай арадай республикые будүүлигээр хардаад, тэдэниие агресси хээ гэжэ гүжэрдэн гэмнэһэн байна. Гэхэ зуура, корейскэ арад өөрынгөө национальна нэгэдэлэй түлөө сүлөөрэлгын тэмсэл хэнэ, ондоо ямаршье гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ хамаарханагүй гэжэ бүхы зон хаража байна. Корейдэ добтолон ороод, Хитадай хилэнүүдтэ аюул тохёолдуулһан англо-американска сэрэгүүдһээ өөрынгөө хилэнүүдые хамгаалха ба Хитадай Тайван арал мэдэхэ өөрынгөө эрхые аршалан хамгаалжа, Хитадай арадай республика хадаа хуулита национальна интересүүдээ хамгаална гэжэ тэрэшэлэн барандаа хаража байна. Өөрынгөө национальна интересүүдые, өөрынгөө национальна территориие хамгаалхадаа Хитад ба Корея агрессорнүүд бэшэ гээшэ. Хилэнүүдһээ хэдэн мянган километрын хараанда Кореяын территори дээрэ өөрынгөө сэрэгүүдые эльгээһэн, тэдэ сэрэгүүдынь хэдыдэхи һараяа корейскэ городууд ба тосхонуудые һандаргажа, кореецүүдые тоножо, корейскэ эхэнэрнүүдые хүсөөр эдлэжэ, корейскэ үхибүүд ба үбгэд хүгшэдые алажа байһан, Америкын Холбоото Штадууд ба Великобритани агрессорнууд гээшэ.

Тэрэшэлэн дарлагдаһан арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлые талархан һайшаахадаа Англо-Советскэ договорые эбдэнэ гэжэ Советскэ Правительствые гэмнэн, Малайяда, Индо-Хитадтахи ба бусад оронуудтахи сүлөөрэлгын хүдэлөөе англиска нотын дурдаһан ябадалын тон тулюур ба энеэдэһэ хүргэмөөр байна гэжэ Советскэ Правительство тоолоно. Ямар-нэгэн коммунистическэ империализм тухай, бэсгаахада Гитлерэй ба Муссолиниин лексиконһоо абажа, англиска нотын дотор дурдаһаниинь мүн лэ тулюур ба энеэдэ хүргэмөөр зүйл болоно. Нэгээр, Англо-Советскэ договор хадаа европейскэ оронууда лэ хамаатай, Малайя гү, али Вьетнам мэтын европейскэ бэшэ оронууда ниахадаашье хамаадахагүй байна. Хоёроор, Англо-Советскэ договорой нэгэшье статья хадаа алишье ороной сүлөөрэлгын хүдэлөөн тушаа талархал һайшаалаа хэнэйшье мэдүүлхые хорижмолоогүйнь элитэ. Гурбаар, дэлхэй дээрэ империалистическэ дарлалтын бии байгаа сагта, дарлагдаһан арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөн, эдэ гү, али тэдэ зонхилогшодой дура хүсэлһөө ба талархалһаа дулдыдангүй, байха гэжэ тайлбарилха шухала. Империализмын дарлалтаһаа шалтагаалан үүдэһэн сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүд элдэб оронуудта бии байна гэжэ Советскэ Правительствые гэмнэхэ гээшэ, дэлхэй дээрэ газарай хүдэлэлгэ гэхэ гү, али далайн долгилон салгидаха ба намдаха ябадал болодог байһанда тэрэниие гэмнээ һаа тэнэг байха шэнги, мүн лэ тэнэг ябадал болоно.

6. Советскэ Правительство Маршаллай түсэб тушаа дурагүйгөөр хандан, европейскэ оронуудые экономическа һэргээн бодхоолгодо һаад хэжэ байһан хэбэртэйгээр Великобританиин ното батална. Энэнь тон буруу. Элдэб оронуудта мүнгэн туһаламжа үгэхөөр найдуулһанайнь түлөө бэшэ, харин мүнгэн туһаламжа үгэлгээ тус оронуудай өөрынгөө экономическа ба политическэ бэеэ даанги байдалһаа арсаха ябадалтай, өөрынгөө суверенитедһээ арсаха ябадалтай гол түлэб холбодог ушарһаань, Маршаллай түсэбые Советскэ Правительство буруушаадаг байна. Великобритани Америкын Холбоото Штадуудай мэдэлдэ орошоо, өөрынгөө бэеэ даанги байдалые улам ехээр алдаад, американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгэй базань боложо байна, тиигээгүй һаа, Маршаллай түсэбөөр үгтэхэ туһаламжа гэдэгые абажа шадахагүй байгаа. Франци, Бельги, Турци ба бусад маршаллизованно оронууд гэдэг тухайда мүн иигэжэл хэлэхэ хэрэгтэй байна.

Маршаллай түсэбые ба тэрээнтэй холбоотойгоор зарим правительствонуудта үгтэдэг мүнгэ зуушануудые ашаглан, США-гэй Правительство болбол уласхоорондын нормальна худалдаа наймаае хуулибуса элдэб аргануудаар һүйдхэдэг байна, хуулита экономическа интересүүдээ батаар ба сэхэ шууд хамгаалдаг, мүн дотоодынь хэрэгүүдтэ хамаархаха гэһэн алибаа һэдэлгэнүүдые буруушаадаг СССР ба арадай демократиин оронууд гэхэ зэргын гүрэнүүд тушаа газаашалалгын ёһо журам баагаар бии болгохо һанаатай, энэ баримтын хажуугаарнь гаража болохогүй байна.

Британска ното хадаа ООН-эй нэрэ хүндые хамгаалха мэтын хэрэгыешье өөртөө абана, тиихэ зуураа бүри һаяшаг арадай найдадаг байһан уласхоорондын тус организаци дотор убайгүйгөөр эзэрхэгшэдэй хойноһоо бүримүһэн дахажа ябаха хүсэлэнгүй гэжэ Советскэ Правительствые гэмнэнэ. Теэд ООН дотор тохёолдоһон хангалтагүй байдалай түлөө харюусалгые яагаашье һаа Советскэ Союзай даахагүй байһаниинь бүгэдэндэ ойлгосотой.

«Забастовконуудай ба социальна буһалгаануудай» түлөө харюусалгые Советскэ Союзда тохохо гү, али эдэ бүгэдэдэ ондоо хэннэгэниие бэшэ, харин имагта Коминформые, тодорхойлон хэлэбэл, коммунистическэ ба хүдэлмэришэдэй партинуудай Европодо 1947 онһоо хойшо оршон байгаа Бюрое гэмнэхэ гэһэн Великобританиин Правительствын һэдэлгэнүүдынь тон тэнэг ябадал мүн. Английска нотын иимэ тулюур аргануудынь юунһээ болооб гэбэл, ното бэшэхэдээ ехээр тэбэдэһэн ябадалаар, түбхын түрүүндэ, тайлбарилагдаха байна. Яахадааб гэхэдэ, «забастовконууд ба социальна буһалгаанууд» бүри үни, коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай тогтоогдохоһоо урда тээһээ гадна, мүн манай үеһөө бүри урид байһан юм гэжэ Англида һайн мэдэнэ.

7. Советскэ Союз дайнай һүүлээр өөһэдынгөө сэрэгүүдые албанһаань табиха ябадал бэелүүлээгүй хэбэртэйгээр хэлэһэн премьер Эттлиин мэдээжэ баталамжануудые Английска Правительствын ното үмөөрнэгүй. Премьер Эттлиин баталамжын тон бурууе ойлгоод, тус нотонь дайнай хойто тээ Советскэ сэрэгүүдэй албанһаа табигдаһан ябадалай бии байһаниие һэжэглэхэ үндэһэ баримта үгы гэжэ батална.

Гэбэшье, дайнай үедэ максимальна татагдаһан сэрэгэй албахаагшадай тооһоо зарим тэдыень лэ Советскэ Правительство албанһаа табяа гэжэ ното соогоо нэмээнэ. Английска нотын энэ баталамжань Советскэ Союз тушаа хардалга мүн. Үнэндөө, Советскэ Правительство 33 ондоо наһанайхидые албанһаа табижа, сэрэгүүдһээн үндэһэн ба үргэн ехэ табилга хэһэн байна. Советскэ Союзһаа ондоо хэншье советскэ сэрэгүүдые үргэн олоорнь албанһаа табиха ябадал шухалашалаагүй байна, яахадааб гэхэдэ, албанһаа табигдаһан хэдэн миллион хүнүүдэй полинуудтаа, заводуудтаа бусаагүй хадань Советскэ Союз дайнай хойто тээхи экономическа дэбжэлтэ эмхидхэжэ шадахагүйһөө гадна, мүн германска эзэмдэгшэдээр һандаргагдаһан районууд, городууд, түмэр замууд, промышленность, хүдөө ажахыгаа һэргээн бодхоожошье шадахагүй байгаа. Советскэ Союзые хардаха гэжэ һанаашалһан хүнүүд лэ эдэ баримтануудые арсажа магадгүй.

Мүнөө үедэ Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдынь тоогой талаараа бүхы баруун оронуудай бултанайнь зэбсэгтэ хүсэнүүдһээ булюу байна гэжэ английска ното саашадаа батална. Тус нотын энэ баталамжань мүн лэ Советскэ Союзые хардаһан ябадал болоно. Советскэ Союзай мүнөө байгаа зэбсэгтэ хүсэнүүдынь, газарай сэрэгүүдые, авиаци ба уһан-сэрэгэй флодые тоололсон, тоогой талаараа дэлхэйн хоёрдохи дайнай эхилхын урдахи, 1939 ондохи СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй тоотой адли байна. Гэхэ зуура, Хойто-атлантическа агрессивнэ пактын гурбан лэ гэшүүд — Америкын Холбоото Штадууд, Англи ба Франци мүнөө өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдэй составта, газарай сэрэгүүд ба авиациие, мүн уһан-сэрэгэй флодые тоололсон, 5 миллион гаран хүнтэй байна, гэхэтэй хамта эдэ гурбан оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоо түргөөр ургажа үргэлжэлһөөр, тэрэшэлэн эдэ оронуудай промышленностинь зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгэ саашадаа ехэдхэхын тулада элсүүлэгдээд байна. Эдэ державануудай арминуудые сэрэгэй единэ хүсэн гэжэ тоолон хэлэнэбди, яахадааб гэхэдэ, эдэ гурбан оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдынь мүнөө тус тусгаар гурбан арми бэшэ, харин американска сэрэгэйхидээр нэгэдхэгдэһэн ба американска генерал Эйзенхауэрэй командалгада үгтэһэн единэ арми мүн.

Франциин, Англиин ба Холбоото Штадуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй энэ тоонь дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ 1939 ондо байһан тэдэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооһоо хэдэ дахин булюу ба СССР-эй мүнөө үеын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооһоо хоёр дахин үлүүтэйгээр булюу байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй жэшэбэл хоёр дахин булюу иимэ зэбсэгтэ хүсэнүүд Англида, США-дэ ба Францида юунэй тулада хэрэгтэй болооб? Германиин ба Японииин зүгһөө хэгдэжэ магадгүй агрессидэ эсэргүү бэшэ байһаниинь элитэ. Гэхэ зуура, эдэ гүрэнүүд энэ ушарта гол түлэб Советскэ Союзые хараадаа абажа байһыень английска ното арсанагүй.

Тиимэһээ, Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүд бүхы баруун гүрэнүүдэй бултанайнь зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооһоо булюу байна гэһэн Английска Правительствын баталамжа хадаа олониитын һанал бодолые тээлмэрдүүлхэ, тиин Англидахи яаралтай зэбсэглэлгые зүбтүүлхэ гэжэ бодомжолһон бүдүүлиг хардалга гээшэ.

Өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые СССР-эйхиһээ хоёр дахин булюу болгохо ябадал түйлаад, мүн тэдэнээ саашадань олодхохо гэжэ оролдон, Великобритани, США ба Франци хадаа оборонодо бэшэ, харин агрессидэ, дэлхэйн шэнэ дай үүдхэлгэдэ бэлэдхэжэ байна гэжэ энээнһээ тобшолол хэхэ хэрэгтэй.

8. Дайнай эсэстэ ба мүн мүнөөшье Советскэ Союз тушаа һайн һанал Великобританиин арад олониитын дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй байһые һэжэглэхэ үндэһэ баримта Советскэ Правительствода үгы байна, ушарынь, энэ хадаа өөрынгөө оронииe гитлеровскэ агрессиһээ хамгаалһан советскэ арадай имагта ехэ габьяануудһаа гадна, мүн гитлеризмые илаха ниитэ хэрэгтэ советскэ арадай шиидхэхы оруулалта хэһэн ябадалһаа эшэ үндэһэтэй байна. Энээниие британска нотошье зарим тэды мэдэрнэ. Дайе дары дүүргэхэ ба гитлеризмые усадхаха хэрэгэй тулада, СССР-эй арадуудтай хамтадаа, өөрынгөө хүсэнүүдые үгэһэн ба эрхэ сүлөөгөө хамгаалһан ондоо бүхы арадуудта хандаһгтаал адляар, СССР-эй арадууд, өөрынгөө ээлжээндэ, британска арад тушаа хани барисаанай ба һайшаалай мэдэрэлтэйгээр хандадаг байгаа, хандадаг байна.

Гэхэ зуура, Советскэ Союзтай хани харилсаатай байха гэжэ Великобританиин Правительство ходоo оролдодог хэбэртэйгээр британска ното соо хэлэгдэһэн мэдүүлгые үндэһэ баримтатай гэжэ Советскэ Правительство тоолоногүй. Мүнөө засагта байгаа лейбористска партиин удамаршад хадаа англо-советскэ хани барисаа бэхижүүлхэ зорилго урдаа табиһан британска олониитын организацинуудай хүдэлмэридэнь тус партиин гэшүүдэй хабаадаха ябадалые хорижмолһон шиидхэбэри бүри 1944 ондо лейбористска партиин жэл бүриин конференци дээрэ абхуулһые һануулхада үлүү болохогүй байна. Тори-консерваторнуудшье Советскэ Союз тушаа тиимэ сэхэ дайсан харша ябадал гаргахые һанаагүй байгаа.

Советскэ Союзда шухала хэрэгтэй байхадаа, энээнгүйгөөр гитлеровскэ Германиие илажа шадахагүй байхадаа, Великобританиин Правительство өөрынгөө антисоветскэ һанал бодолые, советскэ гүрэн тушаа өөрынгөө дайсан харша хандалгые даб дээрэ баглан барижа байгаа гэжэ, энээнһээ тобшолол хэжэ болохо байна. Гэбэшье, советскэ арадтай хани барисаатай байха эрмэлзэлгэ британска арадай дунда ургахые харахадаа, лейбористска удамаршад дайнай дүүрэхэһээ бүри урид, гитлеровскэ Германиин бута сохигдохо шэнжэтэй боломсоорнь, һанаата боложо эхилһэн ба СССР-эй арадуудтай британска арадай хани барисаата харилсаануудые һулаpуулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэеэ яаража захилһан байна. Англо-советскэ хани барисаанай обществын гэшүүд лейбористска партида гэшүүн байжа болохогүй тухайда 1944 ондо лейбористска конференциин абаһан резолюциие энээгээр лэ тайлбарилжа болохо юм.

Энэ гутамшаг резолюцинь дайнай хойтохи үедэ лейбористска улаадахи конференцинүүд дээрэ нэгэнтэбэшэ баталагдаһаниинь тушаан болоһон ябадал бэшэ байна. Тэрээнһээ гадна, бүхы һүүлэй жэлнүүдэй туршада лейбористска партиин удамаршад консервативна партиин удамаршадтай хамта ябажа, СССР-тэ эсэргүү зэрлиг хардалтын кампанида гол үүсхэлшэдынь болоно, гэхэтэй хамта, энэ эшүүритэ кампаниинь үдэр бүри, али болохо искусственна хэмжээнүүдээр Англида дэбэргэгдэдэг ба һүжэрөөгдэдэг.

Британска Правительство СССР тушаа дайсан харша һанаашалгагүй юм, британска ба советскэ арадуудай хоорондын хани харилсаа хүгжөөхые эрмэлзэдэг хэбэртэйгээр, харин советскэ арадые гадаадынхидһаа таһалан холодхохо гэжэ оролдодог Советскэ Правительствода тиимэ эрмэлзэлгэнүүдэй үгы байһан ябадалынь тэрэ хани харилсаанда һаад хэдэг хэбэртэйгээр, британска ното шэнгээр хэлэхэ гээшэ—үнэн юумые өөрынгөө арадһаа нюуха ба СССР-ые һэнгэргүйгөөр хардаха гэһэн удхатай байна.

Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхэ оролдолго гаргахаяа арсаһан ба мүнөө зэбсэгүүдые яаралтайгаар бэлдэхэ ябадалтай, шэнэ дайнай мунхаг пропагандатай хуби заяагаа холбоһон Великобританиин Правительствоһаа ондоогоор, Советскэ Правительство эб найрамдалда дуралдаг хараа бодолоо батаар баримталжа үргэлжэлһөөр. СССР-эй правительство бүхы советскэ олониитэтэй хамтадаа арадуудай хоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ үзэл бодолоор, дай үүдхэгшэдэй аашануудые ба мэхэ гохонуудые элирүүлэн, шэнэ дай болюулха ба эб найрамдалай хэрэгые хамгаалха үзэл бодолоор советскэ арадые үдэрһөө үдэртэ хүмүүжүүлнэ. Тиимэл ушарһаа, Англо-Советскэ договорые үнэн сэхээр сахилга, мүн германска асуудал тушаа Ялтинска ба Потсдамска хэлсээнүүдые хэлбэришэгүйгөөр сахилга хадаа, мүнөө тус хэлсээнүүдые эбдэхэ ябадал эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ ехэ хохидол ушаруулха байһан үедэ, илангаяа ехэ удхашанартай гэжэ Советскэ Правительство тоолоно.

9. Великобританиин ба СССР-эй хоорондохи хани харилсаануудые удаан саг соо һайжаруулха зорилгоор Англо-Советскэ договорой үндэһөөр Советскэ Союзтай хэлсээнүүдые хэхээр бэлэн байһанаа Великобританиин Правительство өөрынгөө ното соо мэдүүлнэ. Дээрэ хэлэгдэһэн бүгэдын һүүлээр, Советскэ Правительство болбол Британска Правительствын энэ мэдүүлгэдэ бүрин этигэлтэйгээр хандажа шадахагүй байна. Гэхэ зуура, Советскэ Правительство хадаа Великобританитай харилсаануудаа һайжаруулха бүхы арга боломжонуудые ашаглахаар эрмэлзэн, тиимэ хэлсээнүүдые хэхээр бэлэн байна.

Манай оронуудай хоорондын харилсаануудые һайжаруулха ябадалда үнэхөөр зорюулагдаһан Великобританиин Правительствын алибаа алхамые СССР-эй Правительство үндэрөөр сэгнэхэ байна».

Тульска машина бүтээлгын заводой мэдээжэ стахановец Н. А. Кондрашкин болбол үнгэрэгшэ 1950 ондо 46 һарын нормо дүүргэһэн байгаа. Зураг дээрэ: стахановец Н. А. Кондрашкин станогоо хүдэлмэриндэ бэлэдхэжэ байна.
ТАСС-эй фотохронико.

СТАХАНОВЕЦУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Коопинсоюзай «Победа» гэжэ артелиин коллектив мүнөө жэлэй январь ба февраль һаранuудай түсэбүүдые болзорһоонь 5 үдэр урид дүүргэхэбди гэһэн уялгаа амжалтатайгаар гүйсэдхэбэ.

Тус артелиин трикотажна цех 2 һарынгаа түсэбые бүри февралиин 15-да дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Энэ цехын стахановка Г Наволоцкая үдэрэйнгөө даабарие ходоһоо 20—30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн хабтаһалгын цех һайн жэшээ харуулна.

Һаяхан тус артельдэ стахановецуудай зүблөөн боложо, тэрээн дээрэ үгэ хэлэгшэд артелиингээ хүдэлмэридэ байһан дутагдалнуудые элирүүлһэн, дүй дүршэлээ андалдаһан байна. Зүблөөн болбол нормоёо дүүргэдэггүй хүнүүдтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

Н. Бадмацыренова.

ҺҮ ТУШААЖА ЭХИЛЭЭ

Сэлэнгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һү гүрэндэ тушаалгаяа һайнаар ябуулжа байна. Байгша оной 1-дэхи квартал соо һү оруулха түсэбөө энэ колхоз болзорһоо урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 11550 литр һү тушаагаа.

Г. Сабжаев.

ЗАЛУУШУУЛАЙ АГИТБРИГАДАНУУД

Кяхта городой комсомолецууд ба залуушуулһаа бүридэһэн 5 агитбригада һүүлэй үдэрнүүдтэ аймагай колхозуудай холын фермэнүүдтэ ошожо, колхозникуудай дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри хэһэн байна.

Һунгагшадай дунда тэдэнэр олон лекцинүүд ба элидхэлнүүдые хэлээ. Мүн тэдээндэ һонин концертнүүдые харуулһан байна.

НӨӨСЭЛЭГШЭДЭЙ ТОО УРГАҺА

Республикымнай ажалшадай ажабайдал жэл ерэхэ бүри һайжарна. Энэнь нөөсэлгын кассануудта тэдэнэрэй хадагалдаг мүнгэнэй ургаһан дээрэһээ элеэр харагдана.

Жэшээнь, Улан-Удэ городой Городской районой ажалшадай нөөсэлгэ 1949 онойхитой сасуулхада, 1950 оной январиин 1-дэ 108,8 процентээр, 1951 ондо 119,8 процентээр ургаа. Мүн мүнгэ нөөсэлэгшэдэй тоо 1949 онойхидо орходоо 1950 ондо 120,3 процент, 1951 оной эхиндэ 140,5 процент болоһон байна.

Тиихэдэ хүдэлмэришэд олонтой Пригороднэ районой ажалшадай нөөсэлгэ мүн энэ үе соо 211,5 процентээр, нөөсэлэгшэдэй тоо 250 процентээр ургаһан байха юм.

ЦЕНТРЭЭ БОЛБОСОН БОЛГОХОНЬ

Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз центрээ һайжаруулжа байна. Тус колхозой гэшүүд һунгалтанuудай урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, 20 гэрнүүдые центральна усадьбадаа шэрэхэ ёһотой аад, 23-е шэрэжэ табяа. Колхозникууд А. Баинов, О. Антропов, А. Алексеев, Ф Балданов болон бусад энэ хүдэлмэридэ илангаяа шалгараа.

Байрын 30 гэр шэрэхын орондо мүнөө тэдэнэр 40 е уһанай хайлатар шэрэхээр шиидээд, түргэн темпэтэйгээр ажаллажа байна

Я. Вяткин.

Зураг дээрэ: городской санын мүрысөөндэ плагшад (зүүн гарhaa). Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай студент Иван Анненков («Искра» гэжэ hайндуранай спортивна обществоhoo) эрэшүүлэй дунда болоhон мүрысөөндэ илажа гараа. Нүхэр Анненков 18 километрын дистанцида 1 час 5 минута 40 секунда соо ябажа ерээ. «Медик» гэжэ hайндуранай спортивна обществын Анна Найденова эхэнэрнүүдэй командануудhaa илажа гараа. Тэрэ хадаа 5 километрын дистанцида 22 минута 45 секунда ябажа ерээ.

О. Сурнаковагай фото.

„АРШААН" КУРОРТ

Манай республикын ба хүршэ областьнуудайшье хэдэн зуугаад ажалшад Түнхэнэй аймагтахи Аршаан курортдо жэл бүри амардаг ба аргалуулдаг. Һайхашаажа ханашагүй үзэсхэлэн гоё газарта байдаг энэ курорт болбол хүнэй бэеые заhaxa туйлай ехэ хүсэтэ баян булагуудтай юм.

Амарха, аргалуулхаяа Аршаан курорт ошоошод номин сэгээн Байкалые, Култук станциhaa эхилээд Бурят-Монголой гоё hайхан байгаалиие хаража баясадаг. Тиихэдэ харгын хоёр хажуугаар гайхалтай үндэр аад, ой модотойшье, халзаншье хадануудай оройнууд ёрбойлдон, амаршалжа байhандал үзэгдэдэг, байн байhаар тэдэ хадануудые уужам нэмжээ тэгшэ тала hэлгэдэг.

Зундаа энэ тала газар нэмжын ногооржо, үбэлдөө—саб сагаан саhaaраа мүнгэтэн сайража байдаг. Могойдол хотирон, бэтирэн хада хабсагайн дундуур захагүй лентэ шэнгеэр hунаhан харгыгаар шэнэхэн автобусууд шуумайлдажа, Түнхэнэй «Аршаанда» хүнүүдые абаашадаг.

Орьёл үндэр хадануудай тэгшэ бооридо Аршаан курорт тогтонхой. Хадын түргэн урасхалтай гол горход эмниг дошхон морин шэнгеэр шулуун дундуур, ой модон соогуур, hөөг бургааhан соогуур шааян, шууян урдажа байдаг. Эндэ тэндэhээ үндэр дээрэhээ сагаалхин унажа байгаа уhан, хэдэн зуугаад жэлэй hарха барха модод, элдэб үнгэтэй, арюун үнэрөөр анхилhан магнал hайхан сэсэгүүд, хадын хангал сэбэр агаар, hаруул хурса наранай элбэг элшэ, уужал байлтай амтатай тунгалаг уhатай булагууд... Эдэ бүгэдэ тэндэ амархаа ошогшодой hанаа сэдьхэлыень амаржуулан, хүсэ шадал нэмээн үгэдэг.

Үбэлыншье энэ курорт гайхалтай hайхан юм. Тунгалаг сэлмэг огторгойдо хурса гэрэлтэй наран шаража байха. Тиихэдэ хүбэн сагаан саhанай үнгэ наранай туяада нэмэри бололсодог. Хэдышье хүйтэндэ хүрэдэггүй мундуу дошхон Хэнгэргэ голой шууяа шааяан үдэртөөшье, hүниндөөшье таhархагүй.

Эдэ бүгэдэ хадаа Түнхэнэй Аршаанииe суурхуулжа, нэрыень бүхы Союз соо алдаршуулаа. Амарха ба аргалуулха дуратанай тоо жэл бүри улам олошоржо байдаг.

Зунай элдин дулаан сагта амарха гү, али аргалуулха тухагүй, энэ үедэ сезонно хүдэлмэридөө байдаг колхознигууд болон хүдэлмэришэдые хангахын тулада Аршаан курортые түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилүүлхэ гэhэн БМАССР-эй элүүрые хамгаалха Министерствын тогтоол хадаа ажалшадта парти, правительствын ба агууехэ Сталинай өөрынь саг үргэлжэ хандуулжа байдаг анхарал оролдолгын толотомо гэршэ мүн.

1951 оной февраль hараhaa эхилжэ Аршаан курорт үбэлэй hарануудта хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Һара бүхэндэ 100 хүн амарха ба аргалуулха байна. Энэ курорт жэл бүри болбосон түхэлтэй болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ барилганууд тон олоороо бодоhон байна. Театр, библиотекэ, поликлиникэ баригдаа. Эмнэхэ хүсэтэй булагуудые hайнаар шэнжэлхэ ба хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ хүдэлмэринүүд хэгдэhэн, минеральна уhанай ерэсэ ехэдхэгдэhэн, эмнэлгэдэ хэрэглэгдэдэг шэнэ зүйлэй шабар олдоhон байна.

Аршаан курортын түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилхэдэ зохистой бүхы условинууд бии болгогдонхой. Үбэлэй сагта амархаа ерэгшэдэй байха хоёр дабхар томо гэр бии. Тэрээнhээ гадна электрическэ хүсөөр аргалха тусхай байра, аршаанда орохо түхеэрэлгэтэй гэр, аптекэ, клуб, столово болон бусад барилганууд бии. Амаржа байгаашад үбэлэй спортдо олоороо хабаадалсаха байна. Аргалуулагшад зунай сагта ямар аргаар эмнүүлдэг hэм, тиимэл эмнэлгын процедурануудые абаха байна. Тэдэнэрые hайнаар эдеэлүүлдэг, hайн харууhаар хангадаг, врачууд хододоо ябажа, үзэжэ байдаг, хадын сэбэр арюун агаарта сэнгүүлдэг юм. Эдэ бүгэдэ хадаа ажалшадай бэеые элүүржүүлжэ, хүсэ нэмээжэ үгэхэ зорилготой.

В. Берзин, БМАССР-эй элүүрые хамгаалгын Министрын орлогшо.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной «Большевик» колхозой хониной-товарна фермын малшадай хоорондохи социалистическэ мүрысөөндэ Дарима Буянтуева түрүү hуури эзэлбэ.

Нүхэр Буянтуева үнгэрэгшэ жэлдэ 280 эхэ ямааннаа 340 эшэгэ абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлhэн байна.

Д. Бурунов.

Тобшо hонинууд

Лабораторно приборнууд. Хүдөөгэй hургуулинуудай лабораторинуудта хэрэглэгдэхэ приборнууд ба амhартанууд hүүлэй үедэ ехэ элбэгээр абтадаг болоо. Январь соо Главснабпросой магазин химическэ лабораториин шэл ба шаажан элдэб амhартануудые, приборнуудые абажа аймагуудай hургуулинуудта эльгээбэ.

Мүн И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ үрэ-жэмэсэй станци, зооветинститут болон Улан-Удын олон hургуулинууд элдэб аппарадуудые ба химическэ лабораториин приборнуудые абаа.

Б. Петушкинов.

Шэнэ байранууд. Закаменай аймагай Цакир тосхондо шэнэ гэр байранууд олоор баригдана. Һаяхан «Заготживсырьёгой» конторо баригдажа дүүрэбэ. Мүн Санагын сомоной «Коминтерн» колхоздо 2 дабхар клуб баригдажа байна.

Б. Шоенов.

Колхоздо туhална. Чесанын (Хэжэнгэ) 7 жэлэй hургуулиинхид Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанай поли дээрэ саhа тогтоолгын 200 гаран халхабша табижа үгэбэ.

Мүн тэдэнэр малдаа нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэнь тус колхоздо туhалалсана. **Д. Имеев.**

Ангуудые амидыгаар барина. Һүүлэй үедэ Бурят-Монголой ангуушад шэлүүhэ, зэрлиг манул, россомаха ба баабгайн гүлгэдые амидыгаар барижа зооцентртэ эльгээнэ.

Зэдын аймагай ангуушан Аюшеев 3 манул тушаажа, 750 түхэриг абаа. Хэрбээ арhынь тушаагаа hаа, зүбхэн 45 түхэриг абаха байгаа. **А. Танцырев.**

ООН-эй экономическа ба социальна соведэй сесси дээрэ

САНТ-ЯГО, февралиин 25. (ТАСС). Экономическа ба социальна соведэй сессиин зүблэхэ зүйл зүбшэн хэлсэхэ үедэ үгэ хэлэhэн Польшын түлөөлэгшэ Кац-Сухи болбол Франциин территори дээрэ профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин ажал-ябуулгые хориhон Франциин дотоодын хэрэгүүдэй министерствын ябуулгануудые мүрдэхэ тухай ВФП-гэй гуйлтые сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулхые дурадхаба.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Т. Буринский польско делегадай дурадхалые дэмжэбэ.

Гэбэшье, соведэй түрүүлэгшэ чилийскэ түлөөлэгшэ Санта Крус энэ асуудалые сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулхые арсаhан ба правительственнабэшэ организацинуудhaa абтаhан мэдүүлгэнүүдые хараха саг үргэлжын комитедэй үзэмжэдэ ВФП-гэй гуйлтые дамжуулан үгэхэ тухай шиидхэбэри гаргаhан байна.

США-гэй ба Великобританиин түлөөлэгшэд түрүүлэгшын шиидхэбэриие дэмжэбэ.

Тэрэнэй hүүлээр, совет хадаа хүнэй эрхэнүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ эхилээ. Энэ асуудалаар Генеральна Ассамблейн 5-дахи сессиин абаhан резолюци соведэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба.

САНТ-ЯГО, февралиин 23. (ТАСС). Үсэгэлдэр экономическа ба социально соведэй заседани дээрэ хүнэй эрхэнүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Соведэй энээнэй урда тээхи заседани дээрэ түрүүлэгшээр байhан Санта Крус болбол правительственнабэшэ организацинуудhaa абтаhан мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ саг үргэлжын комитедтэ ВФП-гэй гуйлтые дамжуулан үгэхэ гэжэ США-гэй ба Англиин делегадуудай дэмжэлгээр тогтооhон байгаа, тиихэдээ тус комитет ВФП-гэй гуйлтые буруушааха бэзэ гэжэ найдаhан болоно. Үнэхөөрөө тиимэ болоо. Комитедэй түрүүлэгшэ хадаа ВФП-гэй гуйлтань «болзор соогоо» табигдаагүй хэбэртэйгээр шалтаад, тус гуйлтые комитет буруушаана гэжэ февралиин 22-ой пленарна заседани дээрэ мэдүүлбэ.

Польшын түлөөлэгшэ комитедэй хуули буса шиидхэбэридэ эсэргүү протест мэдүүлээ. Комитедэй хуули буса шиидхэбэриие экономическа ба социальна соведэй болюулхые дурадхаба. Советскэ Союзай ба Чехословакиин түлөөлэгшэд Польшын түлөөлэгшын дурадхалые дэмжэбэ. Гэбэшье, англо-американска олонхид Польшын дурадхалые буруушаагаа. Советскэ Союзай, Польшын ба Чехословакиин түлөөлэгшэд энэ дурадхалай түлөө голосовалаа. Холбоото Штадууд ба Англи түрүүтэй 8 делегацинууд буруушаажа голосовалба, 3 делегаци hаналаа баряа.

Тэрэнэй hүүлээр, экономическа ба социальна совет профсоюзуудай эрхэнүүдые эбдэлгэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ эхилээ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, февралиин 26. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулhан мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Корейскэ арадай арми Хитадай hайндуратантай хамтадаа ябажа, нэгэ hара соо — 1951 оной январиин 25-hаа февралиин 25 хүрэтэр — американска ба лисынмановска сэрэгүүдтэ иимэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулаа гэбэл:

Лисынмановска 8-дахи дивизи бута сохигдоо, лисынмановска 3-дахи, 5-дахи, 7-дохи, 9-дэхи дивизинүүдэй ба американска 2-дохи, 7-дохи дивизинүүдэй частьнууд ехэ гээлтэ хоролтодо ороо. Дайсанай 9800 солдадууд ба офицернүүд алагдаhан, шархатаhан, 12393 хүн плендэ абтаhан байна. Дайсанай 441 солдадууд ба офицернүүд hайн дурааараа плендэ ороо. Тиимэhээ, бүхы дээрэ дайсанай 22634 солдадууд ба офицернүүд үгы хэгдэhэн, шархатаhан, плендэ абтаhан ба hайн дурааараа плендэ ороhон байна.

Энэ үе соо иимэ трофейнүүд абтаа гэбэл: элдэб янзын 234 ехэ буу, 24 танк, 820 гаран автомашина, 96 хүндэ пулемёт, 36 хүнгэн пулемёт, танк буудаха 26 буу, 20 гаран радиоустановко, тэрэшэлэн олон тоото ондоо буу зэбсэгүүд, винтовконууд, hомо хэрэгсэлнүүд ба хубсаhа болоно.

Энэ үе соо Арадай армин частьнууд ба Хитадай hайндуратанай отрядууд дайсанай 3 кораблиие шэнгээhэн, 22 танк ба 50 гаран автомашина үгы хэhэн байна.

Центральна ба Урда Хитадта аграрна реформо хэгдэнэ

ПЕКИН, февралиин 25. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Ханькоуhaa иигэжэ дамжуулаа:

Хитадай Центральна ба Урда 6 провинцинуудта аграрна реформо 1200 гаран сянда (хэдэн деревниhээ бүридэhэн административна единицэ) дүүргэгдээд, мүнөө 6800 деревнинүүдтэ боложо байна. Энэ хадаа 231 уезднүүдтэхи 24500 деревнинүүдэй гурбанай нэгэ хубинь болоно. Энэ районой зоной юрэнхы тоо 69 миллион хүнhөө үлүү байна.

Аграрна реформын дүүргэгдэhэн Цзянси провинциин районуудта таряашад газарhaa гадна, 100 мянган тонно ороохо, 140 мянган элдэб гэр байранууд, хүдэлмэриин 30 мянган толгой мал, хүдөө ажахын 500 мянган элдэб зэбсэгүүдые абаа.

Газарай реформо хэхэ үедэ таряаша олониитын эмхидэл түргөөр ургана. Мүнөө таряашадай союзуудай гэшүүдэй тоо гансахан Цзянси провинцида 2 миллион үлүүтэй хүн болоно.

Аграрна реформо таhалдуулха гэжэ оролдоhон помещигүүдые арадай судьянар сүүдлэжэ байна.

Капиталай оронуудта забастовкын хүдэлөөн улам ургана

Капиталай оронуудтахи ажалшадай ажабайдалай муудалгань олониитын забастовконуудые үүдхэнэ. Эсэргүүсэн бодогшод салин хүлhэ дээшэлүүлхые, ажалай условинуудые hайжаруулхые эринэ.

Австрийска хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhoop, дээдэ hургуулинуудые дүүргэhэн олон мянгаад залуу австриецууд хүдэлмэригүй байна. Австрийска багшанарай байдал илангаяа хүндэ. Жэшээлхэдэ, гансахан Венэдэ хүдэлмэригүй 800 гаран багшанар бии.

Австрийска предприятинуудай зуугаад мянган хүдэлмэришэд ба багшанар салин хүлhэ дээшэлүүлхын түлөө хүдэлөө эхилбэ. Венын трамвайщигууд дайнай урда тээ байhан салин хүлhэнэй хэмжээндэ хүргэхые эринэ.

Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhoop, США-дахи эсэргүүсэн бодоhон 70 мянган текстильщигүүдтэ үшөө 20 мянган хүн нэмэбэ. Тэдэнэр салин хүлhые час соо 15 сентээр дээшэлүүлхые эринэ. Баруун Виргини штадта 25 мянган шахтёрнууд забастовко хэбэ.

Японидо нүүрhэнэй компанинуудай шахтанууд дээрэ ба Кюсю аралай хэдэ хэдэн шахтанууд дээрэ олониитын забастовко үргэлжэлжэ байна гэжэ токийска радио дамжуулна. Эсэргүүсэн бодоhон шахтёрнуудай ниитэ тоо гансахан Кюсю райондо 90 мянга шахуу хүн болоно.

Чилиhээ мэдээсэhэнэй ёhoop, Вальпарайсо городто забастовко хэhэн 7 мянган хүдэлмэришэдтэй улам олон хүдэлмэришэд нэгэдэжэ байна. 25 үдэрэй турша дотор забастовко хэжэ байгаа Сант-Ягодохи текстильнэ фабрикын хүдэлмэришэд табиhан эрилтэнүүдые бүрин хангахыень эринэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Сове[дэй] нэгэдэхи сесси дээрэ

БЕРЛИН, февралиин 25. (ТАСС). Мүнөө үдэшэлэн профессор Берналай (Англи) түрүүлэлгэ доро Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессиин заседани болоо.

Трибуна дээрэ Пьетро Ненни гараба. Политическэ комисси хадаа сессиин хүдэлмэриин юрэнхы дүнгүүдые гаргажа, хэдэн резолюцинуудые бэлэдхээ гэжэ мэдээсэбэ.

Тус заседани дээрэ байлсагшад хадаа хоёр резолюцитай: эб найрамдалай пакт баталха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгатай ба Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци тухай резолюцитай танилсаха, зүбшэн хэлсэхэ ба голосовалха байна.

Тэрэнэй hүүлээр. Ненни эб найрамдалай пакт баталха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгын текстые французска хэлэн дээрэ уншаа. Хандалгын текст тэрэшэлэн английск[а], хитад ба немецкэ хэлэн[үүд]... уншагдаа. Соведэй гэшүү[д] соо дүүрэн сугларhан оло[н] айлшад түүхэтэ хандалгы[н] ... дые угаа ехэ анхаралтай[гаар] ... нособо.

Эб найрамдалай Бү[хэдэлхэйн] Соведэй түрүүлэгшэ Фреде[рик Жо]лио-Кюри сессиин хүдэлм[эридэ] ... хэ хабаадаха аргая ха... болобошье, сесситэй тон ... холбоотой байна. Тэрэ ха[н]далгын текстые, тэрэнэй ү... лон формые бүрин зүбшөө[жэ] ... хайдаа телефоноор дамж[уулаа] ... энэ хандалгада түрүүлэн г... ха эрхэ тэрээндэ олгохые ... гэжэ Эб найрамдалай Бү[хэдэлхэйн] Соведэй генеральна секрет[арь] Лаффит хэлэбэ. Жан Ла[ффитай] энэ мэдээсэл сессидэ хаба[адагша]дай альгаташалгаар угтагд[аа].

Н. ЦЫНГУ...

АЛДАРТА ТЭМСЭЛШ[ЭН]

Чехословацка арадай уранзохёол[шо],
коммунист Юлиус Фучигай дурас[халда]

Эрхэ сүлөөгэй,
зол жаргалай түлөө тэмсээ.
Энэ — коммунист,
чехословацка арадай үнэн хүбүүн.
Энэ — коммунистическэ,
«Руде-право» газетын редактор,
Эб найрамдалай
солдат, эрэлхэг герой!
Үдэршье, hүнишье подполье соо
Үнэн хэрэгэй хурса гэрэл носоно.
Тэндэ булад коммунистнуудай булэг, —
Тэдэниие хүтэлбэрилнэ эрэлхэг Фучик.
Залуу наhанhaa эрхэ сүлөөдэ дурлаhан
Зоригтой зүрхэниинь эршэтэйгээр сохилно.
«Эдэнэр — мүлжэгшэд үндэhөөрөө хосорхо,
Илахабди!» — гээд коммунистнуудай урда
зогсоно,
Маттан стол дээрэ урдань ябталаатай,
Маркс, Энгельс, Ленин, Сталинай томууд...
Эдэ — жаргалай үүдэ арадта нээhэн номууд.
Эдээниие Фучик наhан соогоо шудалаа.
Эдээн сооhoo ерээдүйе элеэр хараа.
Чехословаки тээшэ фашистын
Шуhан hабараа hарбайхадань,
Коммунист хүбүүн арад зоноо
Хамгаалгын тэмсэлдэ хүтэлэн оролсоо.
Эритэ жадаhaa, алуурай саазаhaa айнгүй
Эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай түлөө тэмсэhээр
Дайнай зүдэрүү аюулта нэгэн hүни
Дайсанай шуhата hабарта дайрагдаа.
Арбан гурбан hара,
харанхы хаалта соо Фучик
Алуурhaa айгаагүй,
тэмсэлээ улам шангадхаа.
Коммунист хүбүүе
хэhээжэ диилэхэгүйл тэдэ золигууд,
Харин айhандаа
тэрэниие хоролон саазалаа.

* * *

Харанхы уйтай камера сооhoo Фучик
Харана клеткын саанаhaa тэнгэри тээшэ
Нюдынь баясуулна холын хурса туяа —
Наhан соогоо энээндэ тэрэ дурлаал.
Уйтай хэсүү хабар үнгэрэн ошоно.
Олон hүниие үдэрнүүд hэлгэн ошоно.
Сэсэглэн байhан советскэ орониие
Сэдьхэлдээ тэрэ үргэлжэ hанана.
Эзэрхэг нохосуудай улилдажа байхада
«Репортаж...» — гэжэ hүүлшынгээ ном бэшэнэ.
«Би гансаараа бэшэб, нүхэдни миллион.
Бузар нохосууд диилэхэгүйт маниие.
Үглөөдэр улицанууд манай нэрээр тогтохо.
Үлгүүлхэт таанар, шуhата хэрэгтнай хосорхо...»
Гартахи булад гуурhaяа шангаар бажууна.
Герой Фучигай зүрхэнэйнь сохисо түргэдэнэ.
Шуhанда жэбэрhэн жадын үзүүрнүүд харагдана.
Шулмас фашист шүлhөө гоожуулан дүтэлнэ....
«Зонууд, танда дуратайб, hэргэмжэлэгты!» — гэ[жэ]
Зүрхэнэйнгөө үгэнүүдээр Фучик номоо дүүргэбэ.
Энэ — уранзохёолшо-революционер.
Энээнэй номууд арадай зориг хурсалхана.
Энэ — чехословацка арадай национальна герой,
Энэнэй хэрэг арадай түүхэдэ мүнхэ!

Харюусалгата редактор **Б. А. ОЧИ[РОВ]**

СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй Дүрбэдэхи урьhаламжа захиг[шад]ай анхаралда

СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй [Дүрбэ]дэхи урьhаламжын шүүбэринүүдэй 3-дахи тираж 1951 оной мартын ... Калининград городто болохонь.

Урьhаламжа захигшад облигацинуудые гартаа абаагүй hаа, шүү[бэри]нүүдэй тиражда хабаадажа шадахагүй. Тиимэhээ облигацинуудые 1951 ... мартын 10-hаа оройтонгүй абаха хэрэгтэй.

Эмхи зургаануудта, предприятинууд ба организацинуудта абаhан ... каар нөөсэлгын кассануудта, захилга түлэhэн газарта энэ урьhаламж[ын об]лигацинууд үгтэнэ.

СССР-эй Финансуудай Министерствын № 424 заабариин ... статьятай зохилдуулан, СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хү[гжөө]хэ Гүрэнэй Дүрбэдэхи урьhаламжын облигацинуудые үгэлгэ 1951 оно[й] ... лиин 1-hээ зогсоогдохо ба захигшад облигацинуудые абаха эрхэеэ гэ[э]нэ.

Гүрэнэй кредитдэ ба нөөсэлгын хэрэгтэ туhалха комиссинуу[д] ... СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй Дү[рбэдэхи] урьhаламжа захигшад облигацинуудаа бүлта гартаа абаа гү гэжэ ... лективтэ шалгаха ба облигацинуудые абаха ябадалдань туhалха ёhотой.

Бурят-Монголой АССР-эй Гострудсберкассануудай ба гос[кредит]... Управлени.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85 отв. секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственно[й] промышленности—6-84, мест информации и писем—6-84 Для междугородных переговоров—16.

Н—03541. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10...